
Kyrkomötet
Kyrkolivsutskottets betänkande 2024:1

Jämställdheten i Svenska kyrkan

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas kyrkostyrelsens skrivelse 2024:5, Jämställdheten i Svenska kyrkan samt motionerna 2024:20 Jämnare könsfördelning i kyrkans profilutbildningar, 2024:35 Vart tar männen vägen samt 2024:36 Kvinnors underrepresentation bland högre organisttjänster.

Utskottet uppskattar den viktiga funktionen som jämställdhetsskrivelsen fyller och föreslår att kyrkomötet lägger den till handlingarna. Utskottet noterar att kyrkostyrelsen ska analysera skrivelsen och formulera en strategi för en jämställd kyrka. I skrivelsen framgår att det finns en obalans mellan könen bland examinerade i profilyrken, något motion 2024:20 uppmärksammar. Utskottet är överens med motionärerna att det är bra om hela Svenska kyrkans gudstjänst- och församlingsliv får en mer jämlik fördelning mellan könen men med anledning av det pågående arbetet med strategin för en jämställd kyrka, där det ingår att arbeta med profilutbildningarna, föreslår utskottet att motionen ska anses besvarad.

I motion 2024:35 återkommer frågan om obalans mellan könen både i profilyrken och i Svenska kyrkans verksamhet. Utskottet ser problemen med denna obalans men vill också lyfta de många goda exempel där stift och församlingar framgångsrikt bedriver verksamhet riktad till pojkar och unga män. Utskottet hänvisar även här till arbetet med strategin för en kyrka som är jämställd. Utskottet anser att mycket mer behöver göras, men att det allra viktigaste arbetet för jämställdhet bedrivs och ska fortsätta bedrivas på stifts- och församlingsnivå och föreslår därför att kyrkomötet avslår motionen.

Angående motion 2024:36 är utskottet överens med motionären om att den obalans mellan könen som finns bland domkyrkoorganister och andra med högre organisttjänster är orimlig och inte går att förklara endast med kompetensbrist. Utskottet anser dock att detta inte är en fråga som bör hanteras på den nationella nivån, utan i första hand hos arbetsgivarna: de församlingar som anställer organisterna. Utskottet föreslår därför att kyrkomötet avslår motionen.

Till betänkandet finns två reservationer.

Innehåll

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut	3
Skrivelsens förslag	3
Kyrkostyrelsens skrivelse 2024:5 Jämställdheten i Svenska kyrkan.....	3
Motionernas förslag	3
Motion 2024:20 Jämnare könsfördelning i kyrkans profilutbildningar av Berth Löndahl och Elisabeth Sandlund	3
Motion 2024:35 Vart tar männen vägen? av Jonas Noréus	3
Motion 2024:36 Kvinnors underrepresentation bland högre organisttjänster av Marcus Romedahl.....	3
Bakgrund	3
Tidigare behandling i kyrkomötet.....	3
Kyrkostyrelsens jämställdhetsskrivelse	4
Jämställdhetsstrategi	5
Könsfördelning i profilutbildningar på Svenska kyrkans utbildningsinstitut	5
Jämställdheten bland domkyrkoorganisterna.....	5
Könsfördelning bland förtroendevalda	6
Könsfördelning i Svenska kyrkans verksamheter.....	6
Utskottets överväganden	6
Kyrkostyrelsens skrivelse 2024:5 Jämställdheten i Svenska kyrkan.....	6
Motion 2024:20 Jämnare könsfördelning i kyrkans profilutbildningar.....	7
Motion 2024:35 Vart tar männen vägen?	7
Motion 2024:36 Kvinnors underrepresentation bland högre organisttjänster.....	7
Reservation 1	8
Reservation 2	8

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

KI 2024:1

Kyrkomötet beslutar att

1. med godkännande lägga kyrkostyrelsens skrivelse Jämställheten i Svenska kyrkan till handlingarna,
2. motion 2024:20 ska anses besvarad med vad utskottet anfört,
3. avslå motion 2024:35, punkt 1,
4. avslå motion 2024:35, punkt 2,
5. avslå motion 2024:36, punkt 1,
6. avslå motion 2024:36, punkt 2.

Skrivelsens förslag

Kyrkostyrelsens skrivelse 2024:5 Jämställdheten i Svenska kyrkan

Kyrkomötet beslutar att med godkännande lägga kyrkostyrelsens skrivelse Jämställdheten i Svenska kyrkan till handlingarna.

Motionernas förslag

Motion 2024:20 Jämnare könsfördelning i kyrkans profilutbildningar av Berth Löndahl och Elisabeth Sandlund

Kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att utforma en framtida strategi för att uppnå jämnare könsfördelning i kyrkans profilutbildningar.

Motion 2024:35 Vart tar männen vägen? av Jonas Noréus

Kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att

1. lyfta problemet att allt lägre andel män tar del av Svenska kyrkans verksamheter,
2. lyfta problemet att allt lägre andel män söker sig till kyrkans profilyrken.

Motion 2024:36 Kvinnors underrepresentation bland högre organisttjänster av Marcus Romedahl

Kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att

1. utreda varför kvinnor är så kraftigt underrepresenterade bland domkyrkoorganisttjänster och andra högre organisttjänster i Svenska kyrkan,
2. återkomma till kyrkomötet med förslag på hur man ska komma till bukt med denna snedfördelning.

Bakgrund

Tidigare behandling i kyrkomötet

En gång under varje mandatperiod lämnar kyrkostyrelsen en redogörelse av jämställdheten inom Svenska kyrkan till kyrkomötet. Det gör den i enlighet med ett beslut som fattades av ombudsmötet 1995. Redovisningen ska ske vid en sådan tidpunkt att den kan ha ett betydande värde för nomineringarna inför nästföljande kyrkoval. Senast lämnade kyrkostyrelsen sin redogörelse till kyrkomötet år 2020.

Vid kyrkomötet 2022 behandlade kyrkolivsutskottet en motion som föreslog att kyrkostyrelsen – utifrån statistiken i kyrkostyrelsens jämställdhetskrivelse – skulle analysera och utforma en gemensam strategi för en kyrka som är jämställd (motion 2022:64). Utskottet ansåg att analys och strategi för en jämställd kyrka är en naturlig

och nödvändig fortsättning av den kartläggning som görs i jämställdhetsskrivelsen (betänkande KI 2022:10). Utskottet föreslog kyrkomötet att bifalla motionen, vilket också blev utfallet. Året innan behandlade kyrkolivsutskottet en motion med lika lydande förslag men den avslogs av kyrkomötet (motion 2021:47). Utskottets motivering var att det inte är rätt väg att gå att på den nationella nivån besluta om satsningar som innebär åtaganden och arbetsinsatser för övriga nivåer (betänkande KI 2021:9).

Vid kyrkomötet 2020 behandlade kyrkolivsutskottet en motion med förslag om att vidta åtgärder för jämställdheten i rekryteringen till prästutbildningen, att jämställdhetsskrivelsen breddas för att inkludera alla former av ojämlikhet samt att vända utträdestrenden bland unga män (motion 2020:3, betänkande KI 2020:1). Utskottet konstaterade att det redan pågick ett brett arbete kring medlemsvård och med att kommunicera kyrkans relevans. Det ansåg även att det inte vore effektivt att bryta ut gruppen unga män speciellt i detta arbete. Utskottet föreslog avslag på motionens förslag, vilket också blev kyrkomötets beslut. Året efter inkom en liknande motion som behandlades med förenklat förfarande då frågan behandlats tidigare inom samma mandatperiod (motion 2020:25). Beslutet i kyrkomötet blev återigen avslag.

Kyrkolivsutskottet behandlade 2017 en motion som föreslog en kartläggning om hur könsfördelningen i Svenska kyrkan ser ut bland deltagare i verksamhet, volontärer och anställda samt att kyrkostyrelsen sedan skulle återkomma med förslag på hur en jämn könsfördelning ska uppnås (motion 2017:26). Utskottet ansåg att könsfördelningen lokalt redan var känd i församlingarna och att en kartläggning därför inte skulle tillföra ny kunskap (betänkande KI 2017:6). Utskottet föreslog att kyrkomötet skulle avslå motionen, vilket också blev kyrkomötets beslut.

Kyrkostyrelsens jämställdhetsskrivelse

Diskrimineringsgrunderna i diskrimineringslagen avser kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder. Kyrkostyrelsens jämställdhetsskrivelse avser diskrimineringsgrunden kön i första hand men har av kyrkomötet utökats för att också innehålla ålder i vissa delar. Den visar också hur intersektionella perspektiv – hur en människas olika identiteter och roller utöver kön påverkar hennes omständigheter – kan ge jämställdhetsarbetet mer träffsäkerhet.

Nytt i årets skrivelse, jämfört med tidigare skrivelser, är en redogörelse för olika sätt att se på kön och könsidentitet och problematiserar förhållandet mellan juridiskt kön och till exempel hur en person uppfattas av andra, hur personer identifierar sig eller hur man uttrycker sig i fråga om kön. I skrivelsen konstaterar kyrkostyrelsen att det endast finns två kön i svensk lagstiftning och eftersom skrivelsen bygger på registerdata utformad utifrån lagen är det svårt att inkludera ickebinära transpersoner. Däremot har det förekommit sådan statistik i Svenska kyrkans analyser som bygger på enkätundersökningar.

I skrivelsen finns vidare en omvärldsbeskrivning och beskrivning av det arbete som löpande bedrivs på den nationella nivån för att främja jämställdheten mellan kvinnor och män, både i det nationella och i det internationella arbetet. I skrivelsen tas även upp jämställdhetsaspekter i kyrkomötets arbete.

Skrivelsens bilagor innehåller statistik om könsfördelningen bland förtroendevalda och anställda inom Svenska kyrkan. Nytt i årets skrivelse är att, förutom att redovisa åldersfördelning för förtroendevalda på den nationella nivån, finns nu också åldersfördelning för förtroendevalda på stiftsnivå och lokal nivå. Vidare finns det uppgifter om lönespridning för samtliga anställda och uppgifter om de arbetar hel- eller deltid, eller är timanställda.

Det statistiska materialet kommenteras i skrivelsen. Kyrkostyrelsen konstaterar att jämställdheten i de beslutande organen på nationell nivå är fortsatt god sett till fördelningen av kvinnor och män, med undantag för ledamöter och ordförandeposter i organ utsedda av kyrkomötet, där det finns överrepresentation av män. Vidare noterar styrelsen att andelen unga bland kyrkomötets ledamöter har minskat och kyrkostyrelsen konstaterar att kyrkomötets mål från 2014 om ungas representation i kyrkostyrelsen och dess organ är långt från uppfyllt.

Jämställdhetsstrategi

År 2022 gav kyrkomötet kyrkostyrelsen i uppdrag att utifrån statistiken i kyrkostyrelsens skrivelse Jämställdheten i Svenska kyrkan analysera och utforma en gemensam strategi för en kyrka som är jämställd (KmSkr 2022:13). I uppdraget, som nu bereds av kyrkostyrelsen, noteras kyrkolivsutskottets övervägande i KI 2022:10 där utskottet anför att det är tydligt att det finns obalans mellan könen, bland annat vad gäller fördelning i olika yrkesgrupper, löneskillnader och fördelning av ledande funktioner. I kyrkostyrelsens uppdrag ingår att analysera skrivelsen för att identifiera områden där jämställdhet och jämlikhet bör uppnås. Utifrån analysen kommer sedan att formuleras en vägledande strategi samt metodstöd till de olika enheterna inom Svenska kyrkan som bidrar till att uppfylla lagens krav om främjande och aktiva åtgärder för att främja jämställdhet och jämlikhet. Uppdraget slutrapporteras till kyrkomötet tidigast 2026.

Könsfördelning i profilutbildningar på Svenska kyrkans utbildningsinstitut

Kyrkostyrelsens jämställdhetsskrivelse (KsSkr 2024:5) innehåller statistik över antal utexaminerade personer i profilyrken 2014–2023 (bilaga 8). Fördelningen mellan kvinnor och män i profilutbildningarna varierar något från år till år, och procentuellt sett kan skillnader mellan åren bli stor när det totala antalet examinerade är lågt. Det är därför svårt att utläsa trender över tid. Men det är tydligt att antalet kvinnor är betydligt högre än män. Under tio år har andelen examinerade varit 76 procent kvinnor och 24 procent män.

Bland diakoner och församlingspedagoger är det betydligt fler kvinnor än män som examineras. De senaste fyra åren har antalet män varit mellan 0 och 20 procent. Också bland kyrkomusiker och präster är antalet examinerade kvinnor större än män, men inte i lika hög grad. Antalet män har varit mellan 28 och 50 procent de senaste fyra åren.

Anledningen till att kyrkostyrelsen redovisar antal examinerade och inte antagna är att examinerade rekryteras till tjänst till skillnad från antagna, men skillnaderna i antal mellan antagna och examinerade är små.

Jämställdheten bland domkyrkoorganisterna

Enligt kyrkoordningen (sedan 2018) ska i varje församling där stiftets domkyrka är belägen finnas en domkyrkoorganist som avlagt Svenska kyrkans kyrkomusikerexamen på A-nivå. Respektive domkyrkoförsamling/-pastorat anställer domkyrkoorganisten men domkapitlet ska beredas tillfälle att yttra sig över de sökande (34 kap. 1–2 och 15 §§).

Sedan år 2000 har sammanlagt tre kvinnor och 20 män utsetts till domkyrkoorganister enligt statistik som föreningen Sveriges Kvinnliga Organister tagit fram och presenterat i en rapport 2024-04-23. Sedan dess har ytterligare två kvinnor utsetts till domkyrkoorganist. Idag är tre av domkyrkoorganisterna kvinnor och tio män. I samma

rapport redovisas könsfördelning bland dem som tagit konstnärlig masterexamen med inriktning kyrkomusik – dvs det krav som ställs på organister på A-nivå – enligt 2007 års studieordning och fram till 2020. Fördelningen mellan kvinnor och män har, sammantaget för utbildningsinstanserna i Stockholm, Göteborg, Malmö och Piteå, varit jämn.

Från jämställdhetsskrivelsens statistik i bilaga 8 går att utläsa att mellan 2014–2023 har sammanlagt 68 kvinnor och 38 män examinerats från utbildningsinstitutets pastoralteologiska utbildning för kyrkomusiker.

Könsfördelning bland förtroendevalda

Kyrkostyrelsens skrivelse Jämställdheten i Svenska kyrkan (KsSkr 2024:5) innehåller statistik över könsfördelningen bland förtroendevalda på alla nivåer i Svenska kyrkan. I skrivelsen anses ett organ vara förhållandevis jämställda avseende numerär om de är inom 40/60-spannet räknat i procent. Sammantaget framgår att fördelningen är jämn på den nationella nivån.

Fördelningen bland förtroendevalda i stiftsstyrelserna och stiftsfullmäktige är förhållande vis jämn men det finns lite övervikt av män i stiftsstyrelserna presidier (62 procent).

Könsfördelningen i kyrkofullmäktige och kyrkoråd är förhållandevis jämn förutom att ordförande i kyrkofullmäktige är oftare män (61 procent). I församlingsråden är det någon övervikt av kvinnor (66 procent) och bland ordförandena är 63 procent kvinnor.

Könsfördelning i Svenska kyrkans verksamheter

I verksamhetsstatistiken om ideella inom diakoni och barn- och ungdomsverksamhet finns inte uppgifter om fördelning mellan män och kvinnor. I KsSkr 2024:5 lyfts därför perspektiv på idealitet och jämställdhet på annat sätt. Skrivelsen redovisar två rapporter som tar upp könsaspekter i frågor kring konfirmander och idealitet.

Forskningsrapporten *Av fri vilja på fri tid – forskningsrapport om ideellt arbete i Svenska kyrkan på 2020-talet* handlar om idealitet i Svenska kyrkans barn- och ungdomsverksamhet. I den redovisas bland annat att det är betydligt vanligare att ideella i 2021 års undersökning är kvinnor än män, drygt sju av tio svarande som deltagit i studien under 2021 är kvinnor. I jämförelse med hur könsfördelningen såg ut i 1998 års undersökning pekar resultaten här på att det inte skett någon förändring över tid.

Rapport *Konfirmation i förändringens tid. En rapport om konfirmander och ledare 2007–2022*, har slutsatser som delvis bygger på rapporten *Av fri vilja på fri tid* men undersöker huvudsakligen Svenska kyrkans verksamhetsstatistik och enkätundersökningar bland konfirmander och ledare. Rapporten lyfter bland annat fram att när färre killar konfirmeras sig blir också rekryteringsbasen för unga ledare och, i förlängningen, annat framtida engagemang i Svenska kyrkan, mindre.

Utskottets överväganden

Kyrkostyrelsens skrivelse 2024:5 Jämställdheten i Svenska kyrkan

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att med godkännande lägga kyrkostyrelsens skrivelse Jämställdheten i Svenska kyrkan till handlingarna.

Utskottet uppskattar den viktiga funktionen som jämställdhetsskrivelsen fyller bland annat genom att uppmärksamma könsbalans bland anställda och förtroendevalda i

Svenska kyrkan och är mån om att skrivelsen fortsätter vara relevant i varje tid. Utskottet ser också med glädje på att den på ett bra sätt har breddats på flera sätt i enlighet med kyrkolivsutskottets förslag i betänkande KI 2020:1 som sedan beslutades av kyrkomötet. Utskottet noterar särskilt att kyrkostyrelsen under det kommande året i enlighet med förslag i KI 2022:10, följt av beslut i kyrkomötet, kommer att analysera skrivelsen och formulera en gemensam strategi för en jämställd kyrka. Utskottet föreslår kyrkomötet att lägga årets jämställdhetsskrivelse med godkännande till handlingarna.

Motion 2024:20 Jämnare könsfördelning i kyrkans profilutbildningar

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att motion 2024:20 ska anses besvarad med vad utskottet anfört.

I KsSkr 2024:5 framgår tydligt att det finns en obalans mellan könen bland examine-erade i Svenska kyrkans profilyrken. Utskottet är överens med motionärerna att det är angeläget för hela Svenska kyrkans gudstjänst- och församlingliv att få en mer jämlik fördelning. Utskottet har erfart att kyrkostyrelsen redan idag arbetar med att ta fram en gemensam strategi för en kyrka som är jämställd där det ingår att arbeta med profilutbildningarna och därför anser utskottet att motionen ska anses besvarad.

Motion 2024:35 Vart tar männen vägen?

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:35.

Utskottet understryker vikten av de problem som motionären benämner, att allt färre män söker sig till Svenska kyrkans profilyrken och tar del av verksamheten. Utskottet vill lyfta de många goda exempel där stift och församlingar framgångsrikt bedriver verksamhet riktad till pojkar och unga män. Utskottet vill även här understryka kyrkostyrelsens pågående arbete med att analysera jämställdhetsskrivelsen (KsSkr 2024:5) och skapa en gemensam strategi för en kyrka som är jämställd. Utskottet anser att mycket mer behöver göras, men att det allra viktigaste arbetet för jämställdhet bedrivs och ska fortsätta bedrivas på stifts- och församlingsnivå. Utskottet anser därför att motionen ska avslås i sin helhet.

Motion 2024:36 Kvinnors underrepresentation bland högre organisttjänster

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:36.

Utskottet är överens med motionären om att den obalans mellan könen som finns bland domkyrkoorganister och andra med högre organisttjänster är orimlig och att den inte går att förklara endast med kompetensbrist. Utskottet anser dock att detta inte är en fråga som bör hanteras på den nationella nivån, utan i första hand hos arbetsgivarna: de församlingar som anställer organisterna. Utskottet anser därför att motionen ska avslås i sin helhet.

Uppsala den 4 oktober 2024

På kyrkolivsutskottets vägnar

Sara Waldenfors, ordförande

Sigurdur Hafthorsson, sekreterare

Beslutande: Sara Waldenfors, ordförande, Erik Vikström, Ann-Sofie Karlsson Ågren, David Svensk, Linda Isberg, Johannes Imberg, Kjell Kallenberg, Tomas Fors, Birgitta Johansson Huuva, Kerstin Sidenvall Karlgren, Mikael Sandén, Vicktoria Bagi, Karin Janfalk, Iris Denstedt-Stigzelius och Margaretha Herthelius.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Anna Lundberg, Agneta Iveyr, Rolf Ekström, Lena Sjöberg, Marie Rydén Davoust, Kenneth B Ferm, Jonas Larsson, Monica Johansson, Lisa Gerenmark och Terence Hongslo.

Biskoparna Åsa Nyström och Teresia Derlén har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation 1

Jag reserverar mig mot utskottets betänkande med anledning av kyrkolivsutskottets beslut att avslå motion 2024:20 till förmån för bifall. Det är positivt att mäns och pojkars vikande deltagande i kyrkans verksamheter och profilutbildningar uppmärksammas. Det är ett oroväckande och uppseendeväckande problem att så liten andel av deltagarna i kyrkans profilutbildningar är män. Det finns anledning att misstänka att om fördelningen skulle vara den motsatta så hade problemet uppmärksamats betydligt mer.

Inför framtida rekrytering till de kyrkliga profilutbildningarna är det därför av största vikt att finna en strategi för en mer jämlik fördelning mellan könen. Och detta är angeläget inte bara för utbildningarnas och de examinerades skull utan för hela Svenska kyrkans gudstjänst- och församlingsliv.

Jag reserverar mig också till förmån för bifall för motion 2024:35. Svenska kyrkan behöver på nationell, så väl som på stifts- och församlingsnivå fortsatt visa angelägenhet om och aktivt arbeta för att pojkar och män finner sammanhang och manliga förebilder inom kyrkans verksamheter och profilutbildningar.

Kerstin Sidenvall Karlgren

Reservation 2

Jag reserverar mig mot kyrkolivsutskottets beslut att avslå motion 2024:35 till förmån för motionens lydelse, att kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att lyfta problemet att allt lägre andel män tar del av Svenska kyrkans verksamhet samt att lyfta problemet att lägre andel söker sig till kyrkans profilyrken.

Jag reserverar mig även till utskottets beslut att avslå motion 2024:36 till förmån för motionens lydelse, att kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att utreda varför kvinnor är så kraftigt underrepresenterade bland domkyrkoorganisttjänster och andra högre organisttjänster i Svenska kyrkan samt att återkomma till kyrkomötet med förslag på hur man ska komma till rätta med denna snedfördelning.

Margaretha Herthelius

Kyrkomötet
Kyrkolivsutskottets betänkande 2024:2

Öka tillgängligheten i kyrkans lokaler

Sammanfattning

I betänkandet behandlas motion 2024:1 som handlar om att anslå medel för att förbättra tillgängligheten i kyrkans lokaler. Utskottet uppskattar den omsorg motionären visar i den viktiga frågan att öka tillgängligheten i kyrkans lokaler. Utskottet understryker att tillgängligheten är respektive enhets ansvar och noterar att det redan finns vissa möjligheter dels att söka medel för att tillgängliggöra lokaler, dels att få stöd genom stiftens rika kompetens i frågorna. Utskottet instämmer därmed i ekonomiutskottets yttrande om att den nationella nivån inte bör anslå ytterligare ekonomiska medel eller inrätta fler ansökningsförfaranden och föreslår därför att kyrkomötet avslår motionen.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:1.

Motionens förslag

Motion 2024:1 av Lars-Ivar Ericson, Öka tillgängligheten i kyrkans lokaler

Kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att anslå medel för att förbättra tillgängligheten i kyrkans lokaler.

Yttrande från andra utskott

Ekonomiutskottet har yttrat sig över motion 2024:1 i E 2024:2y *bilaga 1*.

Bakgrund

Utbildningar om tillgänglighet

Med anledning av kyrkomötesuppdraget Funktionsvariationer (KmSkr 2016:26, se KsSkr 2019:3) tog den nationella nivån fram en handlingsplan för tillgänglighet med fokus på utbildning. Bland dessa finns två utbildningar som återfinns på utbildningsportalen. Den ena heter *Delaktighet och tillgänglighet* och ska ge inspiration, kunskap och handfasta råd till verksamma inom det grundläggande uppdraget om hur man kan

bidra till ökad tillgänglighet. Ett särskilt fokus läggs på neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Den andra utbildningen heter *Webb för alla* och handlar om digital tillgänglighet för redaktörer och uppdragsgivare.

Under hösten kommer en ny manual om tillgänglighetsfrågor att tillgängliggöras på Kornet. I den kommer det att finnas information om olika tillgänglighetskategorier, vilka verksamhetsplatser som kan beröras och vilken sorts stöd som kan behövas för respektive plats och tillgänglighetskategori. Det kan till exempel handla om allt från tillgänglighetsmärkningar i kyrkorummen till teckenspråkstolkning och åtgärder som underlättar för allergiker.

Medel för tillgänglighetsanpassning

Kortfattat kan sägas att det finns möjlighet att söka både statliga och kyrkliga medel för att tillgänglighetsanpassa kyrkliga fastigheter men att dessa noga är villkorade och det finns ett regelverk kring hur man kan använda sådana medel för kulturbyggnader.

Det är i första hand ett fastighetsägaransvar att sörja för att byggnader och utomhusmiljöer som betraktas som publika lokaler och allmänna platser ska vara tillgängliga och användbara för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga enligt Boverkets byggregler. En introduktion till vilka bestämmelser som gäller finns på Kornet under Fastigheter och kulturarv – *Handfast (Handledning för fastighetsförvaltning och upphandling, 2023, s. 55–56)*.

Svenska kyrkans församlingar och pastorat bär statens uppdrag att vara huvudmän för begravningsverksamheten i större delen av landet (undantaget Stockholms och Tranås kommuner). Begravningsverksamheten finansieras av begravningsavgiften och åtgärder för att begravningsplatserna och därtill hörande ceremonirum är tillgängliga, bör kunna finansieras med begravningsavgiften. Utöver detta finns statliga bidrag att söka för allmänna samlingslokaler, som möjligen kan vara aktuella även för vissa delar av församlingarnas fastighetsinnehav.

Äldre kulturbyggnader och byggnader som bedömts vara särskilt värdefulla får inte förvanskas, men de kan förändras med hänsyn till de kulturhistoriska värdena. För de kyrkobyggnader som omfattas av kulturmiljölagens bestämmelser (SFS 1988:950) måste man söka tillstånd från länsstyrelsen för att genomföra väsentliga ändringar, till exempel förändringar av kyrkobyggnadens exteriör och interiör. Staten avsätter årligen i statsbudgeten medel, den så kallade kyrkoantikvariska ersättningen (KAE), för att delvis kompensera Svenska kyrkan kulturhistoriskt motiverade kostnader för förvaltningen av kyrkliga kulturminnen. Församlingar och pastorat ansöker hos stiftet om KAE. Huvudsakligen används KAE till vård- och underhållsåtgärder men kan i vissa fall beviljas vid anpassning av kyrkliga kulturminnen avseende undanröjande av hinder för funktionsvariationer.

Församlingar och pastorat har därtill möjlighet att hos stiftet söka kyrkans egna medel för kyrkunderhållsbidrag (KUB). KUB får inte användas till investeringsliknande projekt som om- och tillbyggnad eller funktionsförbättrande åtgärder på en kyrka. Däremot får bidraget användas till skadeförebyggande åtgärder och undanröjande av hinder för personer med funktionsvariationer i kulturhistoriskt värdefulla kyrkobyggnader, i de fall sådana åtgärder är berättigade till kyrkoantikvarisk ersättning. Detta innebär att KUB kan utgöra ett väsentligt komplement till KAE för att stödja egeninsatsen i att öka tillgängligheten till kyrkobyggnader som omfattas av kulturmiljölagen.

Tidigare behandling i kyrkomötet

År 2018 behandlade kyrkomötet området med anledning av motion 2018:31 om tillgängligheten i lokaler och verksamheter. Kyrkolivsutskottet föreslog i sitt betänkande 2018:7 att kyrkomötet med anledning av motionen skulle uppdra till kyrkostyrelsen att implementera policydokumenten *En kyrka för alla* och *Gåvan att finnas till* samt se över möjligheten att utveckla tillgänglighetsfunktionen i appen Kyrkguiden. Kyrkomötet beslutade enligt utskottets förslag.

År 2016 behandlade kyrkolivsutskottet motion 2016:60 i sitt betänkande 2016:17. Motionären föreslår att kyrkomötet ska uppdra till kyrkostyrelsen att finna former för att stötta Svenska kyrkans arbete kring frågor om funktionsvariationer. Utskottet konstaterade att det finns policydokument som innehåller utgångspunkter och utmaningar som ska främja utvecklingsarbete lokalt. Utskottet ansåg att församlingar och stift kontinuerligt förbättrar och utvecklar sitt bemötande av människor med olika egenskaper. Utskottet betonade även biskopsvisitationens betydelse som instrument för att aktualisera tillgänglighetsfrågor. Utifrån dessa överväganden föreslog utskottet att motionen skulle avslås. Kyrkomötet beslutade mot utskottets förslag och biföll motionen. En förstudie genomfördes och redovisades för kyrkostyrelsens arbetsutskott i oktober 2018 med förslag på hur församlingarnas arbete med frågor som rör funktionsvariationer skulle kunna stärkas. Detta ledde bland annat till att den nationella nivån nu erbjuder mötesplatser för kompetensutveckling för stifts- och församlingsmedarbetare som finns i verksamheter i möte med barn, unga och vuxna med funktionsnedsättning samt att en grundutbildning i frågorna togs fram liksom ett material till Svenska kyrkans intranät som erbjuder en kunskapsbas och inspiration i frågorna. I den teologiska bearbetningen används Kyrkornas världsråds dokument *Gåvan att finnas till*, som har översatts och publicerats av Sveriges kristna råd.

Ekonomiutskottet behandlade 2016 motion 2016:39 Möjligheten att höra ord och ton i våra kyrkor. Den föreslog bl.a. att kyrkostyrelsen inrättade en fond för församlingarna att ansöka om bidrag till bra ljudanläggningar, av tillgänglighets-skäl. Utskottet konstaterade då att det fanns tips, checklistor och goda exempel kring fastighetsfrågor på Svenska kyrkans intranät och att där på sikt även torde finnas motsvarande vad gäller frågor kring ljudmiljö. Utskottet konstaterade också att man redan kunde ansöka om medel för förbättringar av ljudmiljön inom ramen för stiftens kyrkobyggnadsbidrag. Utskottet föreslog att motionen avslogs vilket också blev kyrkomötets beslut.

Både i diskussionen i utskottet 2016 och diskussionen kring tillgänglighetsfrågor 2015 (motioner 2015:25 och 68, betänkande EE 2015:4) samt 2014 (motioner 2014:13 och 19, betänkande EE 2014:3) har utskottet hänvisat till det lokala ansvaret både avseende det systematiska arbetsmiljöarbetet och gällande diskriminerings- och tillgänglighetslagstiftning. Kyrkomötet avslög även motionerna år 2015 och 2014 i enlighet med utskottets förslag.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:1.

Utskottet uppskattar den omsorg motionären visar i den viktiga frågan att öka tillgängligheten i kyrkans lokaler. Att tillgängliggöra fastigheter är en trovärdighetsfråga för Svenska kyrkan som månar om att vara inkluderande. Utskottet understryker dock att tillgängligheten är respektive enhets ansvar och noterar att det redan finns vissa möjligheter dels att söka medel för att tillgängliggöra lokaler, dels att få stöd genom

stiftens rika kompetens i frågorna. Utskottet instämmer därmed i ekonomiutskottets yttrande om att den nationella nivån inte bör anslå ytterligare ekonomiska medel eller inrätta fler ansökningsförfaranden och anser därför att motionen ska avslås.

Uppsala den 4 oktober 2024

På kyrkolivsutskottets vägnar

Sara Waldenfors, ordförande

Sigurdur Hafthorsson, sekreterare

Beslutande: Sara Waldenfors, ordförande, Erik Vikström, Ann-Sofie Karlsson Ågren, David Svensk, Linda Isberg, Johannes Imberg, Kjell Kallenberg, Tomas Fors, Birgitta Johansson Huuva, Kerstin Sidenvall Karlgren, Mikael Sandén, Vicktoria Bagi, Karin Janfalk, Iris Denstedt-Stigzelius och Margaretha Herthelius.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Anna Lundberg, Agneta Ivemyr, Rolf Ekström, Lena Sjöberg, Marie Rydén Davoust, Kenneth B Ferm, Jonas Larsson, Monica Johansson, Lisa Gerenmark och Terence Hongslo.

Biskoparna Åsa Nyström och Teresia Derlén har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Ekonomiutskottets yttrande 2024:2y

Öka tillgängligheten i kyrkans lokaler

Till Kyrkolivsutskottet

Ekonomiutskottets yttrande över motion 2024:1, Öka tillgängligheten i kyrkans lokaler.

Ekonomiutskottet menar att tillgänglighetsfrågor och inkludering är mycket angelägna frågor för Svenska kyrkan. Svenska kyrkan bör vara en kyrka för alla. Att anpassa lokaler och verksamhet är i första hand en fråga för den lokala församlingen och det finns möjlighet att ansöka om ekonomiska medel genom kyrkoantikvarisk ersättning, KAE, om åtgärden kräver någon slags anpassning för kulturhistoriska hänsynstagen. Om KAE beviljas är det även möjligt att få stöd till egenfinansieringen genom kyrkunderhållsbidraget, KUB.

Ekonomiutskottet vill inte se en utveckling där den nationella nivån anslår ytterligare ekonomiska medel och inrättar fler ansökningsförfaranden. Ekonomiutskottet anser att motionen ska avslås.

Uppsala den 3 oktober 2024

På ekonomiutskottets vägnar

Cecilia Rogne, ordförande

Marie Nordström, sekreterare

Beslutande: Rebecca Hägg, ordförande, Inger Wahlman, Birger Wernersson, Pernilla Edman, Marie Wojidkow, Johanna Palmér, Cecilia Rogne, Magnus Ek, Bengt Kjellgren, Per Carlberg, Anders Lundberg, Jenny Nilsson, Leif Nordlander, Marcus Romedahl och Åke Marcusson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Annika Nyman, Christina Södling, Fredrik Schandorff, Lars Jakobsson, David Liljedal, Suzanne Fredborg, Gunilla Eldebro, Agneta Ahlblom, Cecilia Gyllenberg Bergfasth och Bertil Olsson.

Biskop Johan Dalman har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Kyrkolivsutskottets betänkande 2024:3

Kyrkliga sommar- och julavslutningar för elever

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2024:15 där kyrkostyrelsen föreslås få i uppdrag att, via stiftet och kontrakten, uppmuntra till kyrkliga sommar- och julavslutningar i kyrkan för elever i Sverige. Utskottet anser att relationen och dialogen mellan kyrka och skola är viktig och bör uppmuntras men att frågan om skolavslutningar och var de ska hållas primärt är en fråga för skolan att avgöra. Kyrkans roll i detta är en fråga för församlingar och pastorat. Utskottet föreslår mot bakgrund av detta att kyrkomötet avslår motionen.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:15.

Motionens förslag

Motion 2024:15 av Peter Laufer m.fl., Kyrkliga sommar- och julavslutningar för elever

Kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att, via stiftet och kontrakten, uppmuntra till kyrkliga sommar- och julavslutningar i kyrkan för elever i Sverige.

Bakgrund

Sveriges radio gjorde inför ett radioprogram (Människor och tro) 2010 en omfattande enkätundersökning om skolavslutningar i Sverige. Undersökningen ägde rum innan 2011 års skollag trädde i kraft som bland annat innebar att konfessionella inslag inte fick förekomma i skola med offentlig huvudman. Enkäten sändes ut till 4 712 grundskolor. Av dessa svarade 1 397, vilket motsvarade 29 procent. I enkäten fick skolorna svara på frågor om var skolavslutningen firas, vad som avgjort platsen och vem som leder sommaravslutningen. Ungefär hälften av de som svarade från årskurserna 1–6 angav att de firade sin skolavslutning i en kyrka eller församlingslokal. I årskurserna 7–9 sjönk siffran ner till en fjärdedel. När 2011 års skollag trädde i kraft intensifierades diskussionen om religions- och övertygelsefriheten och vad den innebär. Vid ett flertal tillfällen gav dåvarande Folkpartiet och Kristdemokraterna uttryck för en vilja att göra ett undantag i skollagens paragrafer om att både utbildning och undervisning i skola med offentlig huvudman ska vara konfessionslös. När riksdagens utbildningsutskott sammanträdde 16 april 2015, togs följande beslut till ändring av 2011 års skollag.

Utbildningen vid en skolenhet eller förskoleenhet med offentlig huvudman ska vara icke-konfessionell. Trots första stycket får det i annan utbildning än undervisning förekomma enstaka konfessionella inslag som syftar till att överföra och utveckla traditioner som är en del av samhällets kulturarv. Deltagandet i sådana delar av utbildningen som innehåller konfessionella inslag ska vara frivilligt.

Grundläggande är att det är skolan som själv bestämmer hur skolavslutningen ska genomföras. Ändringen av 2011 års skollag betyder inte att skolan ska hålla sina skolavslutningar i kyrkan. När den nya skollagen trädde i kraft 2011, så förekom det alltmer ofta att föräldrar tog initiativ till skolavslutningar, som förlades utanför skoltiden, En för eleven frivillig ”skolavslutning” som planerades och genomfördes av föräldrar i samverkan med t.ex. den lokala församlingen. Omfattningen av dessa föräldrarna skolavslutningar är oklar (det finns ingen statistik på detta). Däremot kan det noteras att dessa föräldrarna skolavslutningar brukar väcka diskussion och debatt i lokalmedia.

En viktig och väl utbredd kontaktyta mellan kyrka och skola är de möten som sker under termin där församlingar erbjuder att komma till skolor och förskolor samt tar emot barn från förskolor samt elever från grundskolor och gymnasium för fördjupningsmoment i undervisning som kopplar in till skolans läroplan.

Tidigare behandling i kyrkomötet

Frågan om skolavslutningar i kyrkan har tidigare behandlats av kyrkomötet ett flertal gånger.

I motion 2003:27 föreslog motionärerna att kyrkostyrelsen/nämnden för kyrkolivets utveckling skulle utge ett material som med utgångspunkt från dogmerna om skapelsen, inkarnationen och treenigheten ger underlag för reflektion och ledning i kontakten med de nya svenskarna. Förslaget motiverades med att detta bland annat skulle tydliggöra att även ej kristna barn kan delta på skolavslutningar. I kyrkolivsutskottets betänkande 2003:7 konstateras att Sveriges kristna råd utgett broschyren *Skolavslutningar i kyrkan med kyrkans medverkan* där det finns en enkel vägledning med utgångspunkt i bland annat skollagen och läroplaner samt bedömningar som gjorts av Skolverket och lokala skolstyrelser i enskilda frågor. Här finns rekommendationer kring vilket förhållningssätt kyrkorna bör ha i samband med skolavslutningar. Utskottet skriver vidare att motionen aktualiserar en angelägen fråga och att det är viktigt med kunskap om andra religioner för att förhindra att personer försätts i obekväma situationer. Utskottet konstaterade vidare att många av de nya svenskarna kommer från en kristen tradition och att det finns teman i den kristna tron som lämpar sig bättre för skolavslutningar än inkarnationen och treenigheten. Utskottet påpekade också att det inte är möjligt för kyrkomötet att ge uppdrag till en nämnd. Förslaget från utskottet var att avslå motionen och kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag.

I motion 2007:73, föreslog motionärerna att kyrkostyrelsen skulle få i uppdrag att utarbeta material och riktlinjer till stöd för föräldrarna skolavslutningsgrupper. Av Kyrkolivsutskottets betänkande KI 2007:15 framgår att utskottet ansåg att föräldrarna skolavslutningsgrupper inte skulle leda till det syfte motionärerna ville uppnå. Utskottet var övertygat om att skolavslutningar även fortsättningsvis kan arbetas fram i dialog mellan Svenska kyrkan och skolan. Utskottet föreslog därför att motionen skulle avslås vilket också blev kyrkomötets beslut.

I motion 2011:26 föreslog motionärerna att kyrkomötet skulle ge kyrkostyrelsen i uppdrag att utarbeta ett diskussionsunderlag eller likvärdigt material när det gäller

skolavslutningar i kyrkan. Kyrkolivsutskottet delade motionärernas uppfattning och föreslog i sitt betänkande KI 2011:9 att kyrkomötet skulle bifalla motionen vilket även blev kyrkomötets beslut. Med anledning av uppdraget utarbetades samtalsmaterialet *Svenska kyrkan och skolavslutningar* som presenterades 2012 och då fanns att ladda ner från Svenska kyrkans hemsida. Materialet var tänkt som ett stöd för församlingar som vill reflektera över mötet mellan kyrka och skola men innehöll varken stöd eller anvisningar till stift och församlingar som vill verka för föräldrarna kyrkliga skolavslutningar.

I motion 2017:84 föreslog motionären att kyrkostyrelsen skulle få i uppdrag att dels att undersöka hur vanligt det är att skolorna i riket inte har kyrkliga skolavslutningar, dels att erbjuda stöd och vägledning till stift och församlingar för att erbjuda föräldrarna kyrkliga skolavslutningar då det inte erbjuds av skolan. Av kyrkolivsutskottets betänkande KI 2017:4 framgår att utskottet ansåg att det är skolans sak att bestämma över var skolavslutningar hålls och hur de utformas samt att stöd och vägledning till stift och församlingar inte behövs och föreslog att motionen skulle avslås i sin helhet vilket också blev kyrkomötets beslut.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:15.

Utskottet anser att relationen och dialogen mellan kyrka och skola är viktig och bör uppmuntras men att frågan om skolavslutningar och var de ska hållas primärt är en fråga för skolan att avgöra. Kyrkans roll i detta är en fråga för församlingar och pastorat. Utskottet föreslår mot bakgrund av detta att kyrkomötet avslår motionen.

Uppsala den 2 oktober 2024

På kyrkolivsutskottets vägnar

Sara Waldenfors, ordförande

Anders Rune, sekreterare

Beslutande: Sara Waldenfors, ordförande, Erik Vikström, Ann-Sofie Karlsson Ågren, David Svensk, Linda Isberg, Johannes Imberg, Kjell Kallenberg, Sören Olsson, Nina Wahlin, Mats Ershammar, Mikael Sandén, Vicktoria Bagi, Karin Janfalk, Iris Denstedt-Stigzelius och Margaretha Herthelius.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Anna Lundberg, Agneta Ivemyr, Rolf Ekström, Lena Sjöberg, Marie Rydén Davoust, Kenneth B Ferm, Birgitta Johansson Huuva, Tomas Fors, Magnus Hedin, Jonas Larsson, Monica Johansson, Lisa Gerenmark, Kerstin Sidenvall Karlgren och Terence Honglo.

Biskoparna Åsa Nyström och Teresia Derlén har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Kyrkolivsutskottets betänkande 2024:4

Svenska kyrkan och hbtq-frågor

Sammanfattning

I betänkandet behandlas två motioner. I motion 2024:17 föreslår motionärerna att Svenska kyrkan ställer sig bakom hela paraplybegreppet hbtqi, inklusive polyamori och asexualitet. Motionärerna föreslår även att kyrkostyrelsen teologiskt ska bearbeta alla delar i hbtqi-begreppet. I motion 2024:63 föreslår motionärerna att kyrkostyrelsen verkar för att Svenska kyrkan inte ska delta i Priderörelsen.

När det gäller motion 2024:17 delar utskottet slutsatserna i läronämndens yttrande och föreslår därför avslag till motionens första punkt. Utskottets bild är att kunskapen om hbtqia+-personers och polyamorösas könsidentiteter, sexualiteter och relationer är låg på många håll i Svenska kyrkan och att det krävs en kunskapshöjning. Detta är också frågor som inte är teologiskt bearbetade i sin helhet och därför krävs en teologisk bearbetning.

Utskottet anser vidare att motionens andra punkt ska avslås eftersom den definierar begreppen för snävt. Utskottet ser inte att motionärerna tagit hänsyn till den teologiska bearbetning som Svenska kyrkan har gjort och gör idag när det gäller vissa delar av hbtq. Utskottet anser att en teologisk bearbetning av frågorna är viktig och föreslår med anledning av motionens punkt 2 att kyrkomötet ger kyrkostyrelsen i uppdrag att teologiskt fortsätta bearbeta paraplybegreppet hbtqia+ samt göra en teologisk bearbetning av polyamori.

Vad gäller motion 2024:63 noterar utskottet att Priderörelsens mål ligger i linje med Svenska kyrkans hållning i hbtq-frågor och delar därför inte motionens intention. Utskottet noterar också att Priderörelsen består av lokala rörelser och att relationen därför bör finnas på stifts- och församlingsnivå. Utskottet föreslår att motionen avslås.

Till betänkandet finns två reservationer.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

- avslå motion 2024:17, punkt 1,
- avslå motion 2024:17, punkt 2,
- med anledning av motion 2024:17, punkt 2, uppdra åt kyrkostyrelsen att teologiskt fortsätta bearbeta paraplybegreppet hbtqia+ samt göra en teologisk bearbetning av polyamori,
- avslå motion 2024:63.

Motionens förslag

Motion 2024:17 av Linda Sjöo och Ann-Charlotte Miller, Polyamori, asexualitet och hbtqi-begreppet

Kyrkomötet beslutar att

1. uttala att Svenska kyrkan ställer sig bakom hela paraplybegreppet hbtqi, inklusive polyamori och asexualitet,
2. uppdra åt kyrkostyrelsen att teologiskt bearbeta alla delar i hbtqi-begreppet.

Motion 2024:63 av Anna Sundberg m.fl., Svenska kyrkan ska lämna Priderörelsen

Kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att verka för att Svenska kyrkan inte ska delta i Priderörelsen.

Yttrande från läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över motion 2024:17 punkt 1 i Ln 2024:4y, *bilaga 1*.

Bakgrund

Begrepp kring hbtq, sexuell läggning och identiteter

Hbtq är ett paraplybegrepp för homosexuella, bisexuella, transpersoner och personer med queera uttryck eller identiteter. När det gäller sexualitet i denna grupp handlar det om sexualitetens *riktning* medan sexualitetens *uttryck* är ett område som omfattar all sexualitet och alltså inte är begränsat till hbtq.

I kyrkostyrelsens skrivelse KsSkr 2024:5 Jämställdheten i Svenska kyrkan används hbtq genomgående som ett samlingsbegrepp för ett tematisk område/verksamhet i Svenska kyrkan. Avgränsningen i definitionen har sin bakgrund i att Svenska kyrkan aktivt arbetat med detta område men ännu inte kan sägas arbeta med ytterligare identiteter. Där förkortningen används om individer använder Svenska kyrkan hbtqia+ för att inkludera alla som så önskar.

Här nedan finns en beskrivning av olika begrepp som är relevanta för betänkandet. Beskrivningarna är en bearbetning av information från Riksförbundet för homosexuellas, bisexuellas, transpersoners, queeras och intersexpersoners rättigheters (RFSL) webbplats.

- ◆ *Homosexuell* och *bisexuell* handlar om sexuell läggning, alltså vem man blir kär i eller attraherad av.
- ◆ *Trans* handlar om könsidentitet och hur man uttrycker sitt kön. Många transpersoner identifierar sig inte med det kön man tilldelades vid födseln. Trans har inget med sexualitet att göra utan handlar om vilket kön man själv har eller hur man uttrycker det.
- ◆ *Queer* handlar om identitet, att vara queer. Det innebär att på något sätt bryta mot normer kring kön, sexualitet och/eller relationer, exempelvis genom att vara transperson, ha en icke-monogam relation eller att skaffa barn med en vän i stället för en kärlekspartner.
- ◆ *Intersexperson* kan en person kalla sig som har en intersexvariation. Intersexvariationer är ett medfött tillstånd i vilket könskromosomerna, könskörtlarna (testiklar eller äggstockar) eller könsorganens utveckling är atypisk. Det går att vara intersex och man, kvinna eller något annat.

- ◆ *Asexualitet* är att inte känna sig attraherad av andra, att inte känna sexlust eller inte känna sig intresserad av att ha sex.
- ◆ *Polyamorös* handlar om att ha sexuella och/eller emotionella relationer med fler än en person i taget. Ofta används bara ordet poly för att visa på någon form av flersamhet, vare sig det är sexuellt och/eller emotionellt. I media kan begreppet *polygami* ibland användas som synonym till polyamorös, men polygami åsyftar specifikt månggifte, det vill säga att vara gift med flera personer samtidigt.

Priderörelsen

Priderörelsen kan definieras som en internationell rörelse som har som mål att uppmärksamma hbtqi-personer och främja deras rättigheter. Den är inte någon formell organisation utan en samling av aktörer och organisationer. Den kanske mest uppmärksammade formen av detta engagemang är de Pridefestivaler som hålls idag på ett 50-tal orter i Sverige. Dessa arrangeras av lokala aktörer som kan organiseras på olika sätt. Exempelvis har man i Stockholm bildat en förening som kallas ”Stockholm Pride” och allt arbete med festivalen sker på volontärbasis. Den största aktören inom priderörelsen i Sverige är Riksförbundet för homosexuellas, bisexuellas, transpersoners, queeras och intersexpersoners rättigheter (RFSL), en ideell organisation som grundades 1950. RFSL beskriver sig själva som att de ”arbetar för en jämlik värld där alla hbtqi-personers mänskliga rättigheter respekteras och ingen lämnas utanför”.

Eftersom Priderörelsen och de parader och festivaler som arrangeras inte är centraliserade är också Svenska kyrkans engagemang i dessa olika på olika håll i landet. Många stift och församlingar är engagerade i de lokala pride-evenemangen och rörelserna.

Svenska kyrkans engagemang i hbtq-frågor

Sedan 2018 erbjuder stift och församlingar i hela Svenska kyrkan processmodellen Regnbågsnyckeln – för ett mer inkluderande sammanhang för hbtq-personer och andra. Modellen ägs av Sensus Studieförbund och Riksförbundet EKHO och handlar om inkludering, mångfald och öppenhet. I en församling som tilldelats denna märkning har medarbetare och förtroendevalda genomgått processmodellens alla steg. Årligen är flera processer i gång och regnbågsmärkningar erhålls löpande. Inom arbetet med regnbågsnyckeln förklaras vad de olika begreppen inom hbtqia+ står för men också att det finns en flora bakom begreppen; att det finns stora olikheter i hur vi identifierar oss och med vilka begrepp. Man betonar vikten av att ha ord som gör oss begripliga för oss själva och varandra utan stigma och risk för exkludering och utsatthet.

Det förekommer att den nationella nivån svarar på remisser av statliga utredningar inom hbtq-området där, liksom i övriga remissvar, perspektiven inkluderar grundläggande människosyn, barnrättsperspektiv, rätten till ett liv i värdighet samt Sveriges internationella åtaganden att respektera och garantera mänskliga friheter och rättigheter, se exempelvis yttrande över betänkandet Transpersoner i Sverige – förslag för stärkt ställning och bättre levnadsvillkor (SOU 2017:92). Samma perspektiv finns också inom Svenska kyrkans internationella engagemang där hbtq-frågor är en del av arbetet. Inom det internationella arbetet bedriver Svenska kyrkan påverkansarbete på FN-arenor för genusrättvisa och hbtqia+-personers rättigheter.

Teologisk bearbetning inom Svenska kyrkan som rör frågor om mänsklig sexualitet

Frågor om sexuell läggning och könsidentitet har bearbetats under en lång tid i Svenska kyrkan. Svenska kyrkans Teologiska kommitté har arbetat med frågor om homosexualitet, välsignelse och vigsel i Svenska kyrkan under lång tid. Här följer en lista över en del av den teologiska bearbetning som gjorts på området.

- ◆ År 1972 tillsatte biskopsmötet en utredning med Holsten Fagerberg som ordförande, vilket ledde fram till boken *De homosexuella och kyrkan* (1974).
- ◆ I kyrkomötet var frågor om välsignelseakt för homosexuella par uppe på 1980-talet och 1994 resulterade det i rapporten *Kyrkan och homosexualiteten*.
- ◆ Teologiska kommittén har producerat ett samtalsdokument *Homosexuella i kyrkan* som lades fram för kyrkomötet 2002.
- ◆ Teologiska kommittén anordnade en offentlig hearing om kärlek, samlevnad och äktenskap i september 2004 som resulterade i den omfattande rapporten *Kärlek, samlevnad och äktenskap* (Svenska kyrkans utredningar 2005:1).
- ◆ Teologiska kommittén presenterade skrivelsen *Teologiska kommitténs fortsatta arbete med samlevnadsfrågor* för kyrkostyrelsen i mars 2005. Där finns ett antal slutsatser av den hittills gjorda teologiska bearbetningen. Detta ledde till ytterligare bearbetning av frågorna i två antologier som togs fram med hjälp av teologisk expertis.
- ◆ 2013 fick kyrkostyrelsen i uppdrag av kyrkomötet att uppmuntra alla stift att sträva efter att i möjligaste mån genomföra hbt-certifiering på arbetsplatser i Svenska kyrkan (KmSkr 2013:19).
- ◆ 2018 blev Regnbågsnyckeln Svenska kyrkans hbtq-märkning, som erbjuds alla församlingar i Svenska kyrkan.
- ◆ 2019 genomfördes Svenska kyrkans första transhearing där kunskapen om könsöverskridande uttryck, könsidentitet och könsdysfori fördjupades.
- ◆ Efter ett beslut i kyrkomötet 2021 arbetar teologiska kommittén med att ta fram ett teologiskt ställningstagande gällande könsidentitet och könsuttryck. Enligt KsSkr 2024:3 *Behandlingen av kyrkomötesärenden*, bereds ärendet genom att en teologisk analys och reflektion genomförs inom ramen för Teologiska kommitténs arbete. Under 2022–2023 har kommittén tagit del av aktuell forskning om transpersoners sociala situation samt om medicinska frågor. Under 2024 kommer kommittén att träffa transpersoner med anknytning till Svenska kyrkan för att diskutera teologiska perspektiv på ämnet könsidentitet och könsuttryck. Kommittén arbetar med frågorna på ett brett sätt som gör att det inte endast är transpersoner som berörs utan även andra sexuella riktningar och könsidentiteter inkluderas. Ärendet bedöms kunna redovisas till kyrkostyrelsen hösten 2025 och slutrapporteras till kyrkomötet 2026.

Tidigare behandling i kyrkomötet

Frågor som rör hbtq och sexuell läggning har varit uppe många gånger i kyrkomötet, i synnerhet i samband med frågan om äktenskap mellan personer av samma kön. Här följer en redovisning av några relevanta behandlingar i kyrkomötet under de senaste åren som inte redan nämnts här ovan.

Under 2022 behandlade kyrkolivsutskottet frågor om avståndstagande från omvändelseterapi eller liknande (motioner 2022:28 och 2022:58, betänkande KI 2022:4). Utskottet ansåg att Svenska kyrkan borde uttala sig mot den saken och klargjorde sin position. Så blev också kyrkomötets beslut och i om med beslutet uttalades denna position.

Kyrkolivsutskottet behandlade 2017 motion 2017:146, som föreslog en utredning av Priderörelsen i den etiska vaksamhetens intresse. I sitt betänkande (KI 2017:13) menade utskottet att det är bra och viktigt att Svenska kyrkan engagerar sig för att stärka hbtq-personers rättigheter. Man såg Svenska kyrkans engagemang i Pride som betydelsefullt, även i en internationell kontext där många hbtq-personer upplever diskriminering och hot. Utskottet föreslog avslag till motionen som också blev kyrkomötets beslut.

Under kyrkomötet 2015 behandlade gudstjänstutskottet en motion (2015:42, betänkande G 2015:6) som föreslog en ceremoni för välsignelse som den som fått fastställelse av ändrad könstillhörighet. Utskottet ansåg då inte att den sorts ceremoni som föreslogs var rätt väg att gå utan poängterade vikten av att Svenska kyrkans sätt att möta människor i detta sammanhang ska formas i den lokala situationen, med pastoral omsorg och relevant kunskap. Kyrkomötet följde utskottets förslag och avtog motionen.

Utskottets överväganden

Polyamori, asexualitet och hbtqi-begreppet

Utskottets förslag:

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:17.

Kyrkomötet beslutar att med anledning av motion 2024:17, punkt 2, uppdra åt kyrkostyrelsen att teologiskt fortsätta bearbeta paraplybegreppet hbtqia+ samt göra en teologisk bearbetning av polyamori.

Utskottet delar slutsatserna i läronämndens yttrande och föreslår därför avslag till motionens första punkt. Utskottet anser att det är viktigt att hbtqia+-personer och polyamorösa upplever sig välkomna i Svenska kyrkan. Utskottet vill lyfta att bakom paraplybegreppet hbtqia+ finns en mångfacetterad verklighet. Vad gäller polyamorösa noterar utskottet att de ibland räknas till hbtqia+ men ibland inte.

Utskottets bild är att kunskapen om hbtqia+-personers och polyamorösas könsidentiteter, sexualiteter och relationer är låg på många håll i Svenska kyrkan och att det krävs en kunskapshöjning. Detta är också frågor som inte är teologiskt bearbetade i sin helhet och därför krävs en teologisk bearbetning.

Utskottet anser vidare att motionens andra punkt ska avslås eftersom den definierar begreppen för snävt. Utskottet noterar att i sitt motionssvar tar De Ungas Kyrkomöte specifikt upp att asexualitet och polyamori inte nämns. Dessutom ser utskottet inte att motionärerna tagit hänsyn till den teologiska bearbetning som Svenska kyrkan har gjort och gör idag när det gäller vissa delar av hbtq. Utskottet anser att en teologisk bearbetning av frågorna är viktig och föreslår med anledning av motionens andra punkt att kyrkomötet ger kyrkostyrelsen i uppdrag att teologiskt fortsätta bearbeta paraplybegreppet hbtqia+ samt göra en teologisk bearbetning av polyamori.

Svenska kyrkan ska lämna Priderörelsen

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:63.

Utskottet noterar att Priderörelsen har som mål att uppmärksamma hbtqi-personer och främja deras rättigheter och anser att detta ligger i linje med Svenska kyrkans hållning i hbtq-frågor. Utskottet delar därför inte motionens intention. Utskottet noterar också att Priderörelsen består av lokala rörelser och att relationen därför bör finnas på stifts- och församlingsnivå. Utskottet föreslår att motionen avslås.

Uppsala den 4 oktober 2024

På kyrkolivsutskottets vägnar

Sara Waldenfors, ordförande

Sigurður Hafthorsson, sekreterare

Beslutande: Sara Waldenfors, ordförande, Erik Vikström, Ann-Sofie Karlsson Ågren, David Svensk, Linda Isberg, Johannes Imberg, Kjell Kallenberg, Tomas Fors, Birgitta Johansson Huuva, Kerstin Sidenvall Karlgren, Mikael Sandén, Vicktoria Bagi, Karin Janfalk, Iris Denstedt-Stigzelius och Margaretha Herthelius.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Anna Lundberg, Agneta Ivemyr, Rolf Ekström, Lena Sjöberg, Marie Rydén Davoust, Kenneth B Ferm, Jonas Larsson, Monica Johansson, Lisa Gerenmark och Terence Hongslo.

Biskoparna Åsa Nyström och Teresia Derlén har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation 1

Jag reserverar mig mot utskottets betänkande till förmån för mitt yrkande att avslå motion 2024:17 i sin helhet samt till bifallsyrkande till motion 2024:63.

Mikael Sandén

Reservation 2

Jag reserverar mig mot utskottets betänkande till förmån för avslag till utskottets förslag till uppdrag med anledning av motion 2024:17.

Kerstin Sidenvall Karlgren

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2024:4y

Polyamori, asexualitet och hbtqi-begreppet

Läronämndens yttrande över motion 2024:17 punkt 1

Svenska kyrkan har under lång tid bearbetat frågor som har med relationer och samlevnad att göra. 2005 infördes välsignelse över samkönade par, och sedan 2009 finns en ordning för vigsel för såväl olik- som samkönade par. Det är oklart vad det skulle innebära för Svenska kyrkan att ”ställa sig bakom” ett paraplybegrepp, i synnerhet ett så dynamiskt och föränderligt som hbtqi. Därmed kan inte läronämnden göra den nödvändiga bedömningen av förslaget läromässiga implikationer.

Uppsala den 30 augusti 2024

På läronämndens vägnar

Martin Modéus, ordförande

Jenny Ehnberg, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Martin Modéus, ordförande, biskop Karin Johannesson, biskop Marika Markovits, biskop Åke Bonnier, biskop Johan Dalman, biskop Fredrik Modéus, biskop Johan Tyrberg, biskop Susanne Rappmann, biskop Sören Dalevi, biskop Eva Nordung Byström, biskop Åsa Nyström, biskop Erik Eckerdal, biskop Andreas Holmberg, Marta Axner Ims, Teresa Callewaert, Håkan Möller, Ninna Edgardh, Jesper Svartvik, Mikael Winnige och Johannes Zeiler.

Kyrkomötet
Kyrkolivsutskottets betänkande 2024:5

Brudöverlämning vid vigsel

Sammanfattning

I det här betänkandet behandlas motion 2024:24 där motionärerna föreslår kyrkomötet att besluta uppdra åt kyrkostyrelsen att ta fram riktlinjer som främjar jämställdhet vid vigslar och får bort bruket av brudöverlämning vid vigslar i Svenska kyrkans ordning. Utskottet konstaterar att frågan om brudöverlämning behöver samtalas om, även framöver. Utskottet menar i samstämmighet med både läronämndens yttrande och gudstjänstutskottets yttrande att det som motionen uttrycker inte ska behandlas av kyrkomötet. Utskottet anser att det är en fråga som behöver hanteras varsamt och med pastoral omsorg. I samtal mellan präst och vigselpar som önskar ha brudöverlämning kan det samtalas om vad bruket kan gestalta och symbolisera. Utskottet föreslår mot denna bakgrund kyrkomötet att avslå motion 2024:24 men vill med anledning av motion 2024:24 ge kyrkostyrelsen i uppdrag att ta fram ett material som ger fördjupad kunskap om vigseltraditioner till stöd i vigselamtal.

Till betänkandet finns en reservation.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

- avslå motion 2024:24.
- med anledning av motion 2024:24 ge kyrkostyrelsen i uppdrag att ta fram ett material som ger fördjupad kunskap om vigseltraditioner till stöd i vigselamtal.

Motionens förslag

Motion 2024:24 av Sara Waldenfors och Jesper Eneroth, Brudöverlämning vid vigsel.

Kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att ta fram riktlinjer som främjar jämställdhet vid vigslar och får bort bruket av brudöverlämning vid vigslar i Svenska kyrkans ordning.

Yttrande från läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över motion 2024:24 i Ln 2024:5y, bilaga 1.

Yttrande från andra utskott

Gudstjänstutskottet har yttrat sig över motion 2024:24 i G 2024:4y bilaga 2.

Bakgrund

Svenska kyrkan utför ett civilrättsligt uppdrag vid vigsel. Den juridiska delen av en vigsel sker med vigselrätt från Kammarkollegiet och vigseln registreras hos Skatteverket efter det att vigseln är utförd.

Själva vigselgudstjänsten hör till församlingsverksamheten och är en del av det pastorala arbetet. Vigselgudstjänsten ska ledas av den som är behörig att utöva uppdraget som präst i Svenska kyrkan, som har förordnande att vara vigselförrättare (SvKB 2009:2) och utformas i överensstämmelse med Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära samt i enlighet med Kyrkohandbok för Svenska kyrkan och kyrkoordning för Svenska kyrkan.

De anvisningar som ges om vigselgudstjänsten i Kyrkohandbok för Svenska kyrkan är följande:

Genom vigseln förenas två personer i äktenskapet. De lovar att dela livets glädje och sorg med varandra i livslång trohet. Äktenskap och familj är en grundläggande gemenskapsform i samhället. De som ingår i äktenskap ska vara närvarande samtidigt vid vigseln och var för sig på fråga av vigselförrättaren ge till känna att de samtycker till äktenskapet. Vigselförrättaren förklarar därefter att de är makar. I vigselgudstjänsten ger paret ömsesidigt sina löften inför Gud, varandra och församlingen eller de vittnen som är närvarande. Vigselgudstjänsten innefattar makarnas offentliga samtycke till äktenskapet, deras ömsesidiga löften om livslång kärlek och trohet och prästens tillkännagivande av att äktenskap har ingåtts. Vigselgudstjänsten leds av den som är behörig att utöva uppdraget som präst i Svenska kyrkan och som har förordnande att vara vigselförrättare. I vigselgudstjänsten ingår minst två psalmer. Psalmernas placering är flexibel. Vid enkel vigsel med endast två vittnen kan psalmerna utgå. Vigseltal ingår alltid i vigselgudstjänst. Vigseltalets placering är fri men föreslås förekomma efter Bibelläsning, efter Tillkännagivandet, före alternativt efter Välsignelsen. Klokringning kan förekomma då vigselparet går ut ur kyrkan eller kapellet. Vigselgudstjänsten äger rum i kyrka eller kapell, även andra platser är möjliga. Vigselgudstjänst kan firas med mässa. Vigsel och dop kan ske i samma gudstjänst. Vid vigsel under särskilda förhållanden, såsom när ett gemensamt boende inte är möjligt eller när en av parterna är döende, får pastoralt motiverade ändringar i inledningsorden göras. Äktenskap kan ingås genom borgerlig vigsel eller enligt annan ordning. Efter en sådan vigsel kan makarna få del av kyrkans förbön och välsignelse. Par som ingått partnerskap kan få del av kyrkans förbön och välsignelse.

I inledningstexten till kyrkoordningen 23 kap. som har rubriken ”Vigsel och välsignelsehandlingar” står det:

Genom vigseln förenas två personer i äktenskapet. De lovar att med varandra i livslång trohet dela livets glädje och sorg. Äktenskap och familj är en grundläggande gemenskapsform i samhället. Vigseln markerar högtiden, glädjen och ansvaret vid övergången till denna gemenskap. Kyrkan vill med Jesus Kristus som förebild visa makarna på den inbördes gemenskapen och det ömsesidiga tjänandets väg, men också på vars och ens behov av egen gudsgemenskap och på familjens öppenhet för alla som behöver dess omtanke. Guds närvaro i äktenskapet ger makarna

hjälp att leva med varandra i kärlek och vara ett vittnesbörd för omgivningen. Äktenskapet syftar till att ge stöd åt den inbördes kärleken och troheten mellan två makar samt vara en plats där barn kan tas emot och fostras. Den kärlek som förverkligas i äktenskapet är ett tecken på Guds kärlek. Konstitutivt för ett äktenskap är de ömsesidiga löften och ett offentligt uttryckt samtycke. I kyrkans vigselgudstjänst ger paret ömsesidigt sina äktenskapslöften offentligt inför Gud, varandra och församlingen eller de vittnen som är närvarande. Båda ska var för sig fritt samtycka till äktenskapet. Gud sammanfogar de båda till ett. Prästen tillkännager att de är äkta makar och Guds välsignelse nedkallas över äktenskapet. De närvarande deltar i förbön och firande och blir påminda om vad en sann och äkta gemenskap i äktenskapet innebär. Äktenskap kan även ingås genom borgerlig vigsel eller enligt någon annan ordning. Efter en sådan vigsel kan makarna få del av vår kyrkas förbön och välsignelse. Även det livsförbund som ett registrerat partnerskap utgör syftar till en livslång gemenskap i kärlek och trohet. Par som har ingått partnerskap kan få del av kyrkans förbön och välsignelse. (SvKB 2007:4; 2009:2)

I kyrkoordningen 23 kap. 1 § ”Vigselgudstjänstens huvudinnehåll” står det:

Vigselgudstjänsten ska omfatta makarnas samtycke till äktenskapet, ömsesidiga löften om livslång kärlek och trohet, tillkännagivande att äktenskapet har ingåtts samt kyrkans förbön med välsignelse. Vigseln ska äga rum inför vittnen.

I kyrkoordningen 23 kap. 2 § ”Vigsselförrättare” står det:

Vigselgudstjänsten ska ledas av den som är behörig att utöva uppdraget som präst i Svenska kyrkan och som har förordnande att vara vigsselförrättare. (SvKB 2009:2)

I kyrkoordningen 17 kap. 15 § ”Förberedelse och uppföljning av kyrkliga handlingar” står det:

Dop, konfirmation, vigsel och begravning ska föregås av samtal mellan den präst som ska leda gudstjänsten och dem som närmast berörs. Kyrkoherden har ansvar för att det erbjuds möjligheter till fortsatt kontakt med församlingen efter den kyrkliga handlingen.

På Svenska kyrkans hemsida under fliken ”Vigsel” står följande:

I svensk tradition går vigselparet gemensamt fram till altaret för att visa på bådars frivillighet. Traditionen att brudens far överlämnar bruden till brudgummen är en tradition som har kommit till Sverige från andra länder, där den är vanlig.

Lokala vigselpastoraler har tagits och tas fram där församlingar och pastorat har möjlighet att skriva och förhålla sig till hur man som församling eller pastorat vill agera innan, under och efter vigslar. Här kan skrivas om vilka tider och platser som erbjuds, hur önskemål om musik ska hanteras, hur gudstjänstens utformning bör vara, hur och när vigselsamtal genomförs samt annat som rör själva vigseln.

I den pastoralteologiska utbildningen på utbildningsinstitutet ingår för alla präststuderande att ingående belysa alla moment med alternativ i en vigselgudstjänst. I undervisningen ingår också att diskutera och värdera olika motiv och innebörder i liturgisk gestaltning.

Tidigare behandling i kyrkomötet

Någon motion som behandlat brudöverlämning har inte tidigare förekommit men motioner som avhandlat andra perspektiv på vigsel har funnits vid ett flertal tillfällen. Förslag kring olika gudstjänsters utformning har funnits, till exempel kring frågan om inspelad musik kontra musik spelad av kyrkomusiker vid vigsel- och begravningsgudstjänster, där gudstjänstutskottet i sitt betänkande 2018:6 resonerade om pastoral klokhet kontra att ta vara på kyrkomusikernas kompetens samt att det i första hand är ett ansvar för församlingen, präster och kyrkomusiker att avgöra. Utskottet ansåg även att motionen (2018:86) skulle anses vara besvarad då samma frågor behandlades i gudstjänstutskottets betänkande 2016:9 där motionärens förslag var att kyrkomötet skulle uppdraga till kyrkostyrelsen att hitta vägar att uppmuntra till levande musik i kyrkorummen. Utskottet resonerade i detta betänkande att mycket gott arbete redan görs och att ansvaret för att balansera mellan levande musik och inspelad musik med pastoral klokhet ligger på det lokala planet, men föreslog kyrkomötet att bifalla motionen vilket också blev kyrkomötets beslut.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag:

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:24.

Kyrkomötet beslutar att med anledning av motion 2024:24 ge kyrkostyrelsen i uppdrag att ta fram ett material som ger fördjupad kunskap om vigseltraditioner till stöd i vigelsamtal.

Utskottet konstaterar att frågan om brudöverlämning behöver samtalas om, även framöver. Utskottet menar i samstämmighet med yttrande från både läronämnden och gudstjänstutskottet att det som motionen uttrycker inte ska behandlas av kyrkomötet. Utskottet instämmer även i det som framförs i läronämndens yttrande, nämligen att kyrkomötet beslutar om Svenska kyrkans gudstjänstböcker och att den enskilda prästen ansvarar för att leda gudstjänsten och att ingen ytterligare reglering behövs än det som anges där. Prästens uppdrag och ansvar beskrivs i både Kyrkohandbok för Svenska kyrkan och kyrkoordningen och där framhålls det att en viktig uppgift vid kyrkliga handlingar är att de ska föregås av samtal mellan den präst som ska leda gudstjänsten och dem som närmast berörs. Utskottet anser att det är en fråga som behöver hanteras varsamt och med pastoral omsorg. I samtal mellan präst och vigselpar som önskar ha brudöverlämning kan det samtalas om vad bruket kan gestalta och symbolisera. Utskottet föreslår mot denna bakgrund kyrkomötet att avslå motion 2024:24 men vill med anledning av motion 2024:24 ge kyrkostyrelsen i uppdrag att ta fram ett material som ger fördjupad kunskap om vigseltraditioner till stöd i vigelsamtal.

Uppsala den 4 oktober 2024

KI 2024:5

På kyrkolivsutskottets vägnar

Sara Waldenfors, ordförande

Anders Rune, sekreterare

Beslutande: Sara Waldenfors, ordförande, Erik Vikström, Ann-Sofie Karlsson Ågren, David Svensk, Linda Isberg, Johannes Imberg, Kjell Kallenberg, Tomas Fors, Birgitta Johansson Huuva, Kerstin Sidenvall Karlgren, Mikael Sandén, Vicktoria Bagi, Karin Janfalk, Iris Denstedt-Stigzelius och Margaretha Herthelius.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Anna Lundberg, Agneta Ivemyr, Rolf Ekström, Lena Sjöberg, Marie Rydén Davoust, Kenneth B Ferm, Jonas Larsson, Monica Johansson, Lisa Gerenmark, och Terence Hong slo.

Biskoparna Åsa Nyström och Teresia Derlén har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Jag reserverar mig till förmån för mitt yrkande att avslå motionen i sin helhet.

Jonas Larsson

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2024:5y

Brudöverlämning vid vigsel

Läronämndens yttrande över motion 2024:24

Läronämnden konstaterar att motionen berör Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära såsom den kommer till uttryck i Kyrkohandbok för Svenska kyrkan och i kyrkoordning för Svenska kyrkan.

I dessa är ansvarsfördelningen tydlig avseende gudstjänstlivets gestaltning. Kyrkomötet beslutar om Svenska kyrkans gudstjänstböcker medan det är prästens uppdrag och ansvar att leda gudstjänsten. Det innebär att prästen ansvarar för att gudstjänsten överensstämmer med Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära samt följer vår kyrkas ordning. Biskop och domkapitel utövar tillsyn och kan utfärda riktlinjer gällande gudstjänstlivet.

Prästens uppdrag avseende kyrkliga handlingar beskrivs både i Kyrkohandbok för Svenska kyrkan och i kyrkoordningen 17 kap 15§. Där framgår att dop, konfirmation, vigsel och begravning ska föregås av samtal mellan den präst som ska leda gudstjänsten och dem som närmast berörs. Riter och liturgiska handlingar kan tolkas och uppfattas på olika sätt och det är i samtal mellan vigselfar och präst som frågan om utformningen av vigselgudstjänsten hör hemma.

Uppsala den 30 augusti 2024

På läronämndens vägnar

Martin Modéus, ordförande

Ann-Katrin Bosbach, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Martin Modéus, ordförande, biskop Karin Johannesson, biskop Marika Markovits, biskop Åke Bonnier, biskop Johan Dalman, biskop Fredrik Modéus, biskop Johan Tyrberg, biskop Susanne Rappmann, biskop Sören Dalevi, biskop Eva Nordung Byström, biskop Åsa Nyström, biskop Erik Eckerdal, biskop Andreas Holmberg, Marta Axner Ims, Teresa Callewaert, Håkan Möller, Ninna Edgardh, Jesper Svartvik, Mikael Winnige och Johannes Zeiler.

Kyrkomötet
Gudstjänstutskottets yttrande 2024:4y

Brudöverlämning vid vigsel

Till kyrkolivsutskottet

Gudstjänstutskottets yttrande över motion 2024:24 om brudöverlämning vid vigsel.

Gudstjänstutskottet vill värna kyrkohandbokens anvisningar i fråga om utformning av gudstjänst. Dessa bör inte ändras. Utskottet ställer sig bakom läronämndens yttrande 2024:5y, där de bland annat konstaterar att det är prästens uppdrag och ansvar att leda gudstjänsten.

Efter fördjupad diskussion i utskottet om de olika seder och bruk som ryms i Svenska kyrkan vill utskottet betona att det är kyrkohandbokens anvisningar som ska gälla och att ingen ytterligare reglering krävs. Till yttrandet finns en reservation.

Uppsala den 2 oktober 2024

På gudstjänstutskottets vägnar

Roger Olsson, ordförande

Karin Tillberg, sekreterare

Beslutande: Roger Olsson, ordförande, Fredrik Eriksson, Fredrik Stiernstedt, Anna Rapakko, Lisa Tegby, Anders Roos, Mattias Lundberg, Torvald Johansson, Anders Åkerlund, Anna Lindgren, Sven Milltoft, Anna-Karin Åström, Ann-Charlotte Miller, Elise Solberg och Fredrik Sidenvall.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Hilde Klasson, Brigitta Nilsson, Sofija Lazic Pedersen, Knapp Anna Eriksson, Agne Arnesson, Annsofi Aurell, Anne Sörman, Kristina Hyse, Åsa Öckerman och Helén Lindbäck.

Biskop Andreas Holmberg har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Jag reserverar mig mot yttrandet. Apropå att samtalet som sker mellan präst och vigselpar inför vigselgudstjänsten omnämns i läronämndens yttrande så önskar jag lägga till det som saknas i gudstjänstutskottets yttrande: Ett samtal om den människosyn som gudstjänsten gestaltar är en del av mötet med vigselparet.

Ann-Charlotte Miller

Kyrkomötet
Kyrkolivsutskottets betänkande 2024:6

Digital säkerhetsutbildning

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2024:31 där motionären föreslår kyrkomötet att besluta om att uppdra åt kyrkostyrelsen att låta producera en digital säkerhetsutbildning för alla anställda, förtroendevalda och volontärer i Svenska kyrkan. Utskottet anser med anledning av den information som lagts fram i bakgrundsbeskrivningen att motionen ska anses besvarad.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att motion 2024:31 ska anses besvarad med vad utskottet anfört.

Motionens förslag

Motion 2024:31 av Carin Åblad Lundström, Digital säkerhetsutbildning

Kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att låta producera en digital säkerhetsutbildning för alla anställda, förtroendevalda och volontärer i Svenska kyrkan.

Bakgrund

Under 2024 pågår ett arbete med att ta fram en digital säkerhetsutbildning för alla medarbetare i Svenska kyrkan. Målet är att utbildningen ska vara klar den 31 oktober 2024. Utbildningen är en del i ett större arbete att stärka säkerhetskulturen inom Svenska kyrkan. Förstärkning av säkerhetskulturen görs mot bakgrunden av att det pågår krig i Sveriges närhet, det ökade hotet från extremister och terrorister samt det hårdnande klimat med en etablering av organiserad brottslighet i Sverige.

Det finns tre huvudsakliga syften med utbildningen:

- ◆ Att höja lägstanivån av kunskap om säkerhet inom Svenska kyrkan
- ◆ Att bidra till att förstärka säkerhetskulturen inom Svenska kyrkan
- ◆ Att skapa en grund för att kunna bygga på med riktade utbildningsinsatser utifrån verksamhetens behov inom Svenska kyrkan

Utbildningen kommer under hösten 2024 och våren 2025 följas upp av webbseminarier för nyckelpersoner i Svenska kyrkan i syfte att förstärka effekterna av utbildningsinsatsen.

En struktur av moduler på Kornet kommer att kopplas till utbildningen. Där ska verksamheten kunna hämta relevanta fördjupningsutbildningar inom säkerhet, mallar och annan viktig information för att verksamheten löpande ska kunna ha en hög förmåga

att möta och försvåra möjligheterna till attacker mot anställda, förtroendevalda, volontärer och andra aktörer som tjänstgör i Svenska kyrkans lokaler och platser.

Målet är att en förhöjd kunskapsnivå kring säkerhet försvårar för attentatspersoner att lyckas samt motverkar att Svenska kyrkan väljs som mål. Målet är också att begränsa skadeverkningarna om Svenska kyrkan skulle utsättas för våldshandlingar.

Utbildningen kommer att tillgängliggöras på utbildningsportalen men även göras tillgänglig för den som inte har en svenskakyrkan-adress och har behov av att gå utbildningen.

Redan nu finns några utbildningar på utbildningsportalen.

- ◆ Informationssäkerhet för Svenska kyrkan
Målet och syftet med kursen är att minimera risker genom att höja medvetenheten och bli bättre på att undvika digitala hot.
- ◆ Informationssäkerhet – MSB
En utbildning med material framtaget av myndigheten för samhällsskydd och beredskap som används av såväl myndigheter som företag.
- ◆ Informationssäkerhet och ökad motståndskraft
En utbildning som handlar om säkerhetsfunktionerna inom Microsoft 365 och är obligatorisk för alla som är anställda på kyrkokansliet.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att motion 2024:31 ska anses besvarad med vad utskottet anfört.

Utskottet anser motionen vara besvarad med den information som bakgrundsbeskrivningen ger gällande digitala säkerhetsutbildningar som redan finns att tillgå samt den säkerhetsutbildning som kommer att färdigställas under hösten 2024.

Uppsala den 2 oktober 2024

På kyrkolivsutskottets vägnar

Sara Waldenfors, ordförande

Anders Rune, sekreterare

Beslutande: Sara Waldenfors, ordförande, Erik Vikström, Ann-Sofie Karlsson Ågren, David Svensk, Linda Isberg, Johannes Imberg, Kjell Kallenberg, Sören Olsson, Nina Wahlin, Mats Ershammar, Mikael Sandén, Vicktoria Bagi, Karin Janfalk, Iris Denstedt-Stigzelius och Margaretha Herthelius.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Anna Lundberg, Agneta Ivemyr, Rolf Ekström, Lena Sjöberg, Marie Rydén Davoust, Kenneth B Ferm, Birgitta Johansson Huuva, Tomas Fors, Magnus Hedin, Jonas Larsson, Monica Johansson, Lisa Gerenmark, Kerstin Sidenvall Karlgren och Terence Hongso.

Biskoparna Åsa Nyström och Teresia Derlén har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Kyrkolivsutskottets betänkande 2024:7

Avgifter vid kyrkliga begravningar av icke kyrkotillhöriga

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2024:50 där motionärerna föreslår att kyrkomötet uppdrar åt kyrkostyrelsen att ta fram gemensamma riktlinjer för avgifter som får tas ut vid kyrkliga begravningar av icke kyrkotillhöriga. Dessa riktlinjer ska vara förankrade i vår kyrkas teologi och diakonala förhållningssätt samt innebära att kostnaden som dödsboet ska betala till församlingen inte överskrider den clearingavgift som församlingar debiterar varandra vid begravningar av kyrkotillhöriga. Riktlinjerna ska även innebära att det alltid finns möjlighet till en helt kostnadsfri begravningsgudstjänst om det är påkallat av diakonala skäl.

Utskottet konstaterar att det är upp till varje enskild kyrkoherde att avgöra om begravningsgudstjänst för en avliden som inte varit tillhörig Svenska kyrkan ska få hållas. Utskottet föreslår kyrkomötet att avslå motion 2024:50 men att med anledning av motionen uppdra åt kyrkostyrelsen att arbeta fram riktlinjer för begravning av icke kyrkotillhöriga inklusive de ekonomiska aspekterna kring detta.

Till betänkandet finns en reservation.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att:

- avslå motion 2024:50.
- med anledning av motion 2024:50 uppdra åt kyrkostyrelsen att arbeta fram riktlinjer för begravning av icke kyrkotillhöriga som inkluderar de ekonomiska aspekterna.

Motionens förslag

Motion 2024:50 av Johan Linnman m.fl., Avgifter vid kyrkliga begravningar av icke kyrkotillhöriga

Kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att ta fram gemensamma riktlinjer för avgifter som får tas ut vid kyrkliga begravningar av icke kyrkotillhöriga. Dessa riktlinjer ska vara förankrade i vår kyrkas teologi och diakonala förhållningssätt samt innebära att kostnaden som dödsboet ska betala till församlingen inte överskrider den clearingavgift som församlingar debiterar varandra vid begravningar av kyrkotillhöriga. Riktlinjerna ska även innebära att det alltid finns möjlighet till en helt kostnadsfri begravningsgudstjänst om det är påkallat av diakonala skäl.

Bakgrund

Biskopsbrevet om begravning utkom 2006 och där står att läsa följande stycke om hur biskoparna förhåller sig till begravning av någon som inte var tillhörig Svenska kyrkan.

Det är viktigt att tidigt klarlägga den dödes kyrkotillhörighet. En begravningsgudstjänst får hållas för den som inte tillhörde Svenska kyrkan, om det finns särskilda skäl och är förenligt med den avlidnes önskan (KO 42 kap. 9 §). När anhöriga önskar begravning i Svenska kyrkans ordning för någon som inte tillhörde kyrkan, är det viktigt att de möts med respekt och att samtal om skälen till önskemålet sker med en öppen och lyssnande hållning, i medvetenhet om att det kan föreligga skillnad mellan den dödes och de anhörigas önskemål och deras förhållande till Svenska kyrkan. Ibland kan den bästa lösningen vara borgerlig begravning då kroppen är med och en minnesgudstjänst för de anhöriga vid ett annat tillfälle. Om de anhöriga vidhåller sin önskan skall inte tjänstgörande präst själv fatta beslut utan rådgöra med kyrkoherden som gör en självständig och välvillig bedömning och beslutar om församlingen tar ansvar för begravningsgudstjänsten eller inte. Rimligt är att kyrkoherden informerar kontraktsprosten i ärendet. Begravs någon som inte tillhörde kyrkan ser kyrkoherden till att denne är med vid eventuellt omnämnande vid Allhelgonadagens minnesgudstjänst.

I kyrkoordningens kapitel 24 och kapitel 42 står det att läsa om beslut kring begravning för någon som inte var tillhörig Svenska kyrkan (24 kap.) samt avgifter vid kyrkliga handlingar (42 kap.)

Kyrkoordningen anger i 24 kap. 1 a §

Dödsboet har rätt till begravningsgudstjänst i Svenska kyrkans ordning när den avlidna tillhörde Svenska kyrkan, om inte synnerliga skäl hindrar det. Även när den avlidna inte tillhörde Svenska kyrkan får en begravningsgudstjänst firas, om det finns särskilda skäl. Beslut om rätt till begravningsgudstjänst fattas av kyrkoherden för den församling där gudstjänsten begärs. Kyrkoherden får uppdra åt någon annan präst i församlingen eller pastoratet att besluta.

Kyrkoordningen anger i 42 kap. 7 § att:

Någon avgift för dop får inte tas ut från enskilda personer. Inte heller får någon avgift tas ut för konfirmation för sådana kostnader som täcks av den konfirmationsersättning som avses i 9 och 12 §§ när konfirmanden tillhör Svenska kyrkan, för vigsel när någon av makarna tillhör Svenska kyrkan eller för en begravningsgudstjänst när den avlidne vid dödsfallet tillhörde Svenska kyrkan.

Tidigare fanns i kapitel 42 en skrivning om att avgift får tas ut om det är en icke tillhörig som begravningsgudstjänsten hålls för men denna skrivning togs bort 2012 efter beslut i kyrkomötet (SvKB2012:14) och texten justerades sedan till nuvarande lydelse (SvKB 2015:9).

Varje år bestäms clearingbelopp för kyrkliga handlingar vilket anges i SvKB. Nedan står att läsa om det senaste beslutet.

5 § Det belopp med vilket den församling som den avlidne tillhörde ska ersätta den församling där begravningsgudstjänsten har firats utgör högst 8 080 kronor. Beloppet består av följande poster:

Präst 2 040 kronor

Kyrkomusiker 990 kronor

Lokalupplåtelse 2 260 kronor

Utbärning och sänkning av kista eller 465 kronor per bärare urna (ingående i begravningsgudstjänsten) (dock högst 2 790 kronor)

Har begravningsgudstjänsten firats utan lokalupplåtelse ska ersättning ändå utgå med 920 kronor avseende kostnad för vaktmästare när vaktmästare har medverkat. (SvKB 2023:10)

Om en kyrkoherde godkänner en kyrklig begravning för en icke tillhörig får dödsboet betala för lokalhyran om kyrkan används. Om däremot en neutral lokal används, exempelvis gravkapellet, utgår ingen avgift eftersom den lokalen finansieras av begravningsavgiften. För den neutrala lokalen ska aldrig avgift faktureras oavsett om det är en borgerlig eller kyrklig avskedsceremoni eller om den sker i annan ordning. Undantag finns när den avlidne inte är folkbokförd i Sverige, då ska även den neutrala lokalen faktureras då ingen begravningsavgift betalats.

Tidigare behandling i kyrkomötet

Frågan om begravningsavgift, clearing och kyrkoavgift har varit uppe ett flertal gånger i kyrkomötet men oftast handlat om ärendet att separera begravningsavgiften från kyrkoavgiften.

Frågan om begravningsgudstjänst för icke kyrkotillhöriga behandlades i motion 2008:2 där motionären föreslog att kyrkomötet skulle besluta att uppdra åt kyrkostyrelsen att (1) undersöka omfattningen av begravningsgudstjänster för icke tillhöriga samt om avgift togs ut för dessa gudstjänster och (2) i samråd med biskopsmötet utarbeta en handledning för hur kyrkan borde bemöta icke tillhöriga och anhöriga till icke tillhörigas önskan om begravningsgudstjänst. Gudstjänstutskottet konstaterade i betänkande 2008:4 att beträffande avgift för begravningsgudstjänst för icke medlemmar visade erfarenheten tydliga skillnader mellan många församlingar, både i fråga om avgiftens storlek och om man tog ut någon avgift alls. Utskottet noterade vidare beträffande avgiftsfrågan, att Församlingsförbundet, numera Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation, rekommenderade en avgift motsvarande tre clearingbelopp för en begravningsgudstjänst. Utskottet menade, att denna rekommendation var tillräcklig, samt att den just som rekommendation ger församlingen den pastorala frihet som kan behövas i speciella situationer. Utskottets förslag blev att avslå motionen i sin helhet och kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag.

2020 tog kyrkokansliet över rådgivningen kring begravningsverksamheten från Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation och i den digitala handbok om begravningsverksamheten som finns på nationell nivå så ligger rekommendationen om tre clearingbelopp kvar.

Från Sveriges Begravningsbyråers Förbund (SBF) säger man att i ungefär en femtedel av fallen där den avlidne inte tillhört Svenska kyrkan så är anhöriga ovetande om det. Anhöriga står då inte sällan rådvilla när man ansett det självklart med en kyrklig begravningsgudstjänst.

I slutänden är det alltid kyrkoherdens ansvar att avgöra om kyrklig begravningsgudstjänst ska hållas eller inte och det ska alltid ske med respekt för den avlidnes vilja samt med beaktande av möjligheten att erbjuda andra typer av minnesceremonier.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag:

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:50.

Kyrkomötet beslutar att med anledning av motion 2024:50 uppdra åt kyrkostyrelsen att arbeta fram riktlinjer för begravning av icke kyrkotillhöriga som inkluderar de ekonomiska aspekterna.

Utskottet konstaterar att det är upp till varje enskild kyrkoherde att avgöra om begravningsgudstjänst för en avliden som inte varit tillhörig Svenska kyrkan ska få hållas. Utskottet konstaterar vidare att församlingar skiljer sig åt vad gäller synen på huruvida sådana begravningsgudstjänster ska hållas eller inte samt vilken avgift som tas ut. Mot bakgrund av detta ser utskottet att det hade varit bra med gemensamma riktlinjer. Bemötandet av anhöriga till en avliden är alltid viktigt och kan, på grund av kostnadsfrågan, bli särskilt viktigt när det kommer till begravning av en individ som inte varit tillhörig Svenska kyrkan. Även här skulle gemensamma riktlinjer kunna vara till hjälp. Utskottet anser att det skulle vara bra att i riktlinjerna koppla avgiften som tas ut till clearingbeloppet då det räknas upp varje år i SvKB. Därför föreslår utskottet kyrkomötet att avslå motion 2024:50 men att med anledning av motionen uppdra åt kyrkostyrelsen att arbeta fram riktlinjer för begravning av icke kyrkotillhöriga som inkluderar de ekonomiska aspekterna kring detta.

Uppsala den 4 oktober 2024

På kyrkolivsutskottets vägnar

Sara Waldenfors, ordförande

Anders Rune, sekreterare

Beslutande: Sara Waldenfors, ordförande, Erik Vikström, Ann-Sofie Karlsson Ågren, David Svensk, Linda Isberg, Johannes Imberg, Kjell Kallenberg, Tomas Fors, Birgitta Johansson Huuva, Mats Ershammar, Mikael Sandén, Vicktoria Bagi, Karin Janfalk, Kerstin Sidenvall Karlgren och Margaretha Herthelius.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Anna Lundberg, Agneta Ivemyr, Rolf Ekström, Lena Sjöberg, Marie Rydén Davoust, Kenneth B Ferm, Jonas Larsson, Monica Johansson, Lisa Gerenmark och Terence Honglo.

Biskoparna Åsa Nyström och Teresia Derlén har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Det är kyrkofullmäktiges ansvar att i respektive församling/pastorat fatta beslut om avgifter för olika verksamheter. Förutsättningarna ser så olika ut i olika församlingar/pastorat så att enhetliga riktlinjer för hela Svenska kyrkan när det gäller avgifter för kyrkliga begravningar av icke kyrkotillhöriga är inte rätt väg att gå.

Karin Janfalk

Kyrkomötet
Kyrkolivsutskottets betänkande 2024:8

Spridning av digitala andakter

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2024:59 där motionärerna föreslår kyrkomötet att besluta att uppdra åt kyrkostyrelsen att utreda möjligheten att publicera direktlänkar till församlingars digitala andakter på den nationella nivåns webbplats. Utskottet menar att det är viktigt med tillgängligheten av digitala andakter och gudstjänster men att mycket av det som motionären efterfrågar redan finns. Vidare är utskottets uppfattning att det största värdet för den enskilde individen handlar om att erbjudas möjlighet till samhörighet genom digitala andakter och gudstjänster med den församling hen känner sig hemma i eller vanligtvis besöker och då landar uppgiften på församlingar och pastorat att tillhandahålla den möjligheten. Därför föreslår utskottet att kyrkomötet avslår motionen.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:59.

Motionens förslag

Motion 2024:59 av Åsa Öckerman m.fl., Spridning av digitala andakter

Kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att utreda möjligheten att publicera direktlänkar till församlingars digitala andakter på den nationella nivåns webbplats.

Bakgrund

I mars 2013 antog kyrkostyrelsen en strategi för digital kommunikation och närvaro. Strategin lyfter fram att Svenska kyrkans digitala kommunikation ska vara aktiv, transparent, lyhörd och se varje människa. Den fastslår även att Svenska kyrkan ska arbeta aktivt med att ta fram och använda verktyg för att utföra de grundläggande uppgifterna även på digitala arenor.

Idag finns på svenskakyrkan.se en gemensam kalender för hela Svenska kyrkan. I den kan församlingar, pastorat, stift och nationell nivå publicera uppgifter om gudstjänster och verksamheter. De som använder kalendern kan filtrera på olika slags händelser, till exempel gudstjänster, musik och kör, eller ungdomsverksamhet. Den som vill kan även kryssa i att hen endast vill se digitala alternativ.

Alla händelser som visas i den gemensamma kalendern utvecklas allt eftersom. Under pandemin blev det extra viktigt att lägga till möjligheten att hitta just digitala händelser.

Kalendern går att nå på flera sätt:

1. Genom startsidan som finns hos varje kyrklig enhet, församling, pastorat, stift och nationell nivå. I sidfoten på startsidan visas lokala kalenderhändelser och här finns även länken ”Se fler kommande händelser” – via den sidan går det att se olika händelser i hela landet och där finns möjlighet att filtrera på bland annat allt som är digitalt.
2. Redaktörer har möjlighet att på andra sidor än startsidan länka till kalendern samt att lägga in en lista med kalenderhändelser på vilken sida som helst. En sådan lista kan visa alla kalenderhändelser eller enbart till exempel digitala kalenderhändelser.
3. Redaktören kan även välja att på varje sida på den egna webbplatsen lägga in en knapp som leder vidare till kalender.
4. På den nationella webbsidan ”Digitala gudstjänster och evenemang” finns en knapp som länkar till kalendern där just digitala gudstjänster är förvalda.

Alla händelser som visas i den gemensamma kalendern är inlagda i kalendern av redaktörer i hela landet och i utlandskyrkan. Det finns en stor uppslutning bland redaktörerna där drygt 900 församlingar och pastorat har aktiva redaktörer och aktiva kalendrar.

Den gemensamma kalendern utvecklas allt eftersom.

På den nationella webbsidan Digitala gudstjänster och evenemang finns även länkar till de församlingar som sparar sina digitala gudstjänster och evenemang som ger möjligheten att se sändningar i efterhand. På sidan finns även länkar till inspelade gudstjänster och andakter som sänts på svenskakyrkan.se, ett urval av tidigare sändningar från Svenska kyrkans musik- och kulturevenemang samt inspelade evenemang under kategorin ”Kyrka och samhälle”. Via samma sida kan även livesändningar vid större händelser såsom nationella gudstjänster och biskopsvigningar ses och här länkas också till de gudstjänster som sänds på SVT Play och de gudstjänster som sänds i Sveriges radio.

Tidigare behandling i kyrkomötet

I kyrkolivsutskottets betänkande 2006:8 behandlades två motioner om fler gudstjänster och kristna program i Sveriges television och i Sveriges radio (2006:43 och 2006:44). Utskottet menade att det är angeläget för hela kristenheten att gudstjänster och kristna program sänds i både radio och tv. Därför föreslog utskottet att kyrkomötet skulle uppdraga åt kyrkostyrelsen att via Sveriges kristna råd åter aktualisera religionens roll och plats i public service, vilket också blev kyrkomötets beslut.

I kyrkolivsutskottets betänkande 2009:2 behandlades tre motioner (2009:52, 2009:57 och 2009:78). I samtliga motioner betonades behovet av att öka Svenska kyrkans närvaro på internet, genom att projektera för en interaktiv mötesplats, genom att tillsätta en utredning om hur ”Jourhavande nätpräst” kan utformas och genom att ta fram riktlinjer alternativt policy för att utveckla, stimulera och öka Svenska kyrkans närvaro online. Utskottet delade motionärernas uppfattning att Svenska kyrkans närvaro på internet behöver utvecklas och samordnas. Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag att med anledning av motion 2009:52 ge kyrkostyrelsen i uppdrag att skyndsamt införa en öppen interaktiv mötesplats som Svenska kyrkan erbjuder och tar ansvar för.

Kyrkolivsutskottet behandlade i betänkande 2014:3 motion 2014:22 Barnportal på nätet samt 2014:72 Webbsända gudstjänster. Utskottet var positiva till bägge motionerna men konstaterade att arbete redan pågår vad gäller webbsända gudstjänster. Utskottet föreslog kyrkomötet att med den bakgrunden bifalla motion 2014:22 och

avslå 2014:72 men föreslog även att kyrkostyrelsen skulle få i uppdrag att intensifiera arbetet med att på ett samlat sätt tillgängliggöra webbsända gudstjänster. Kyrkomötet följde utskottets förslag till beslut. Under 2017 planeras uppdraget vara slutfört då ny teknik finns på plats och upphovs- och rättighetsfrågorna utredda.

I motion 2017:94 föreslog motionären att:

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att på Svenska kyrkans webbplats tillgängliggöra svenskkyrkliga poddradiogudstjänster varje sön- och helgdag.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att på Svenska kyrkans webbplats tillgängliggöra dagliga svenskkyrkliga poddradioandakter.
3. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att tillhandahålla församlingarna plattform, struktur, lagring och distribution för poddradioverksamhet.

I kyrkolivsutskottets betänkande 2017:11 konstateras att Svenska kyrkan följer med i teknikutvecklingen och att satsningen på att tillgängliggöra gudstjänster och andakter som poddsändningar ligger väl i linje med strategin för en digital närvaro. Vidare menade utskottet att uppmuntran och samordning skulle kunna skötas av den nationella nivån samt att det är bra med en gemensam plattform, struktur, lagring och distribution för poddsändningar. Utskottet föreslog kyrkomötet att bifalla motionen i sin helhet och kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag. Ärendet slutrapporterades i KsSkr 2018:3.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:59.

Utskottet menar att det finns ett stort värde att kunna ta del av digitala andakter och gudstjänster, men anser att det största värdet för den enskilde individen handlar om att erbjudas möjlighet till samhörighet genom digitala andakter och gudstjänster med den församling hen känner sig hemma i eller vanligtvis besöker. Utskottet anser vidare att det redan finns mycket av det som motionären efterfrågar i de lösningar som beskrivs i bakgrundsbeskrivningen samt att frågan om hur digitala gudstjänster och andakter ska spridas kan lösas på församlings- och stiftsnivå.

Uppsala den 2 oktober 2024

På kyrkolivsutskottets vägnar

Sara Waldenfors, ordförande

Anders Rune, sekreterare

Beslutande: Sara Waldenfors, ordförande, Erik Vikström, Ann-Sofie Karlsson Ågren, David Svensk, Linda Isberg, Johannes Imberg, Kjell Kallenberg, Sören Olsson, Nina Wahlin, Mats Ershammar, Mikael Sandén, Vicktoria Bagi, Karin Janfalk, Iris Denstedt-Stigzelius och Margaretha Herthelius.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Anna Lundberg, Agneta Ivemyr, Rolf Ekström, Lena Sjöberg, Marie Rydén Davoust, Kenneth B Ferm, Birgitta Johansson Huuva, Tomas Fors, Magnus Hedin, Jonas Larsson, Monica Johansson, Lisa Gerenmark, Kerstin Sidenvall Karlgren och Terence Honglo.

Biskoparna Åsa Nyström och Teresia Derlén har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Kyrkolivsutskottets betänkande 2024:9

Fler unga i beslutande organ

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2024:70 där kyrkostyrelsen och kyrkomötets presidium föreslås få i uppdrag att initiera en offentlig diskussion om hur kyrkomötet kan leva upp till tidigare satta mål om större generationsspridning i beslutsfattande organ. Utskottet konstaterar att motionen väcker en mycket viktig fråga men menar samtidigt att det är ett arbete som ska utföras av nomineringsgrupperna, att det är där ansvaret att hitta unga människor som står beredda att gå in i uppdraget som förtroendevald ligger, inte hos kyrkomötets presidium eller kyrkostyrelsen. Därför föreslår utskottet att kyrkomötet avslår motionen.

Till betänkandet finns en reservation.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:70.

Motionens förslag

Motion 2024:70 av Marcus Romedahl, Fler unga i beslutande organ

Kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen och kyrkomötets presidium att initiera en offentlig diskussion om hur kyrkomötet kan leva upp till tidigare satta mål om större generationsspridning i beslutsfattande organ.

Bakgrund

1984 fattade Lutherska världsförbundets generalförsamling beslut om en ”Youth quota” som innebär att organisationen ska sträva efter att minst 20 procent av delegaterna i organisationens beslutsfattande organ ska vara under 30 år. I Stuttgart 2010 hade generalförsamlingen nästan nått målet då 19 procent av delegaterna var under 30 år. En skillnad mellan kyrkomötet och Lutherska världsförbundets generalförsamling är att delegaterna i Lutherska världsförbundets generalförsamling inte väljs i demokratiska val utan utses av medlemskyrkorna.

De Ungas Kyrkomöte, som kommit till efter en del av det motionsarbete som gjorts under åren, är ett sätt att berätta för kyrkomötet vad barn och unga tycker om några av de frågor som kyrkomötet beslutar om. På De Ungas Kyrkomöte träffas deltagare som är utsedda av Svenska Kyrkans Ungas distrikt och diskuterar samt skriver motionssvar till de motioner som har kommit in till kyrkomötet. Sedan 2016 följs De Ungas Kyrkomöte också upp med ett Forum, där deltagare från De Ungas Kyrkomöte

möter kyrkomötesledamöter för att ta samtalet vidare. Vid kyrkomötet 2023 överlämnades motionssvaren från De Ungas Kyrkomöte till kyrkomötet under högtidliga former, och det har blivit allt vanligare att biskopar och kyrkomötesledamöter hänvisar till kommentarer från De Ungas kyrkomöte vid sina överläggningar i utskotten och i plenum.

Tidigare behandling i kyrkomötet

Som nämns i motionen 2024:70 så har frågan om generationsspridning i beslutsfattande organ varit uppe tidigare, bland annat i motion 2014:95. Där föreslog motionären att kyrkomötet skulle anta Kyrkornas världsråds och Lutherska världsförbundets princip kring generationsspridning i beslutande organ. I motionen föreslogs även att kyrkostyrelsen skulle ges i uppdrag att uppmuntra stift och församlingar att anta samma principer i sammansättningen till sina respektive beslutande organ och råd. Organisationsutskottet konstaterade i sitt betänkande 2014:12 att det är en angelägen fråga för Svenska kyrkan på alla nivåer men att det inte är lämpligt att direkt anta en annan organisations principer som sina egna samt att det skulle innebära en otydlighet i fråga om vilka organ som är tänkta att omfattas av principerna. Utskottet föreslog avslag på motionen, men föreslog även samtidigt att kyrkomötet med anledning av motionen skulle anta motsvarande målsättning som Kyrkornas världsråd och Lutherska världsförbundet angående ungas deltagande i olika organ, med målet att minst 20 procent av de som utses till kyrkostyrelsen och organ som utses av kyrkostyrelsen ska vara under 30 år. Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag.

Kyrkomötet beslutade 1999 att sänka rösträttsåldern från 18 år till 16 år i val inom Svenska kyrkan.

I kyrkorättsutskottets betänkande 2003:2 behandlades kyrkostyrelsens skrivelse 2003:7 där det föreslogs att göra en ändring i 57 kap. 8 § i kyrkoordningen så att den som fyllt 16 år har rätt att begära beslutsprövning. Tillsyns- och uppdragsutskottet hade året innan konstaterat i sitt betänkande 2002:10 där motionen 2002:88 behandlades att det var en logisk och konsekvent åtgärd att rätten att begära beslutsprövning knöts till Svenska kyrkans rösträttsålder, det vill säga 16 år. Kyrkorättsutskottet föreslog att kyrkomötet skulle besluta i enlighet med skrivelsens förslag att förtydliga bestämmelserna i 57 kap. 8 § i kyrkoordningen så att det klart framgår att den som fyllt 16 år även självständigt äger rätt att begära beslutsprövning. Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag.

I motion 2008:87 föreslogs att kyrkomötet skulle uppdra åt kyrkostyrelsen att utarbeta riktlinjer för De Ungas Kyrkomöte så att dessa kunde framläggas för kyrkomötet 2009. Kyrkorättsutskottet konstaterade i sitt betänkande 2008:6 att det är en viktig fråga om hur unga människor kan ges möjlighet att ta del av och påverka Svenska kyrkans aktuella frågor på nationell nivå, men att förslaget som ges i motionen inte är den enda formen för att möta önskan om ungas engagemang, inflytande och delaktighet samt att det skulle vara omöjligt att överblicka vilka organisatoriska och ekonomiska konsekvenser ett bifall skulle få. Utskottet pekade också på att det ligger ett ansvar på nomineringsgrupperna att i samband med valen motivera unga människor att kandidera, utbilda och på andra sätt stödja ungdomarna. Utskottet föreslog att motionen skulle avslås men att kyrkomötet skulle besluta att, med anledning av motionen, uppdra åt kyrkostyrelsen att till kyrkomötet 2010 föreslå former för ungas ökade delaktighet i Svenska kyrkan på nationell nivå. Kyrkomötet beslutade enligt utskottets förslag.

I motion 2011:18 föreslogs det att kyrkomötet skulle besluta om ändringar i kyrkoordningen så att ledamöterna i Svenska Kyrkans Ungas förbundsstyrelse skulle få delta i kyrkomötets överläggningar och framställa förslag samt genom motioner väcka ärenden i kyrkomötet. I organisationsutskottets betänkande 2011:13 föreslogs att avslå motion 2011:18 vilket också blev kyrkomötets beslut, men utskottet ville understryka att man bejakar synen att det är viktigt att barn och ungdomar ges plats i de demokratiska processerna i kyrkan och att det är nödvändigt att hitta modeller för hur detta kan ske. Svenska Kyrkans Unga å sin sida har, som ett sätt att delta i debatten och lyfta fram sina åsikter, anordnat ett eget möte, De Ungas Kyrkomöte, där de besvarar motioner ur sitt perspektiv.

I betänkandet 2015:9 behandlade organisationsutskottet motion 2015:75 där det föreslogs att kyrkostyrelsen skulle ges i uppdrag att återkomma med förslag till ändringar i kyrkoordningen som innebar dels att valbarhetsåldern sänks till 16 år, dels att Svenska Kyrkans Unga får ett mandat i kyrkostyrelsen. Utskottet föreslog att motionen skulle avslås i sin helhet och konstaterade att sänkt valbarhetsålder inte kunde bli aktuellt då kyrkliga enheter utför myndighetsuppgifter och att frågan om mandat i kyrkostyrelsen inte kunde bli aktuell då det inte är i överensstämmelse med kyrkans demokratiska principer. Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag.

I motion 2017:87 föreslogs det om ungas representation i kyrkomötet att kyrkostyrelsen skulle återkomma till kyrkomötet med förslag om en sådan kyrkorättslig reglering att De Ungas Kyrkomöte får utse representanter med yttrande och förslagsrätt till kyrkomötet. Motionen behandlades i betänkande 2017:8 där organisationsutskottet konstaterade att frågan om barn och ungas ökade delaktighet, inte minst på den nationella nivån i Svenska kyrkan, behandlats vid ett flertal tillfällen i kyrkomötet. Vidare menade utskottet att barn och unga har möjlighet att engagera sig i de olika nomineringsgrupperna även om rösträttsåldern är 16 år och valbarhetsåldern 18 år. Utskottet lyfte även den påverkansmöjlighet som barn och unga redan har genom De Ungas Kyrkomöte. De möten, kallade Forum, som hålls dagen före kyrkomötets första session och det motionshäfte som delas ut till kyrkomötesledamöterna är mycket uppskattade och gör att barn och unga finns med i kyrkomötets ärendeberedning. Vidare ansåg utskottet inte att olika grupper ska ges yttrande- och förslagsrätt i kyrkomötet. Mot bakgrund av det föreslog utskottet att motion 2017:87 skulle avslås. Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2024:70.

Utskottet konstaterar att motionen väcker en mycket viktig fråga men menar samtidigt att det är ett arbete som ska utföras av nomineringsgrupperna. Det är där ansvaret att hitta unga människor som står beredda att gå in i uppdraget som förtroendevald ligger och inte hos kyrkomötets presidium eller kyrkostyrelsen. Därför föreslår utskottet kyrkomötet att avslå motion 2024:70.

Uppsala den 4 oktober 2024

På kyrkolivsutskottets vägnar

Sara Waldenfors, ordförande

Anders Rune, sekreterare

Beslutande: Sara Waldenfors, ordförande, Erik Vikström, Ann-Sofie Karlsson Ågren, David Svensk, Linda Isberg, Johannes Imberg, Kjell Kallenberg, Tomas Fors, Birgitta Johansson Huuva, Mats Ershammar, Mikael Sandén, Vicktoria Bagi, Karin Janfalk, Kerstin Sidenvall Karlgren och Margaretha Herthelius.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Anna Lundberg, Agneta Ivemyr, Rolf Ekström, Lena Sjöberg, Marie Rydén Davoust, Kenneth B Ferm, Jonas Larsson, Monica Johansson, Lisa Gerenmark, och Terence Hong slo.

Biskoparna Åsa Nyström och Teresia Derlén har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Jag reserverar mig mot kyrkolivsutskottets beslut att avslå motion 2024:70 till förmån för motionens lydelse, att kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen och kyrkomötets presidium att initiera en offentlig diskussion om hur kyrkomötet kan leva upp till tidigare satta mål om större generationsspridning i beslutsfattande organ.

Margaretha Herthelius